

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 153

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA UPRAVE: 25-67 in 28-67
CELJE, Prešernova 3. tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, sreda 10. julija 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

Sklepanje o novi Evropi

Danes se sestanejo v Berlinu k novi konferenci Hitler, Ribbentrop, Ciano, Teleki in Csaky - Evropa bo preurejena še pred napadom na Anglijo? Odločena bo tudi usoda evropskega jugovzhoda

RIM, 10. julija. Stefani. ZUNANJI MINISTER GROF CIANO SI JE VČERAJ OGLEDOVAL NADALJNE ODSEKE BIVŠE ZAHODNE FRONTE. DANES SE VRAČA V BERLIN, DA NADALJUJE RAZGOVORE Z NEMŠKIM ZUNANJIM MINISTROM. RAZGOVORI BODO TRAJALI VERJETNO ŠE V ČETRTEK. GRE ZA NAJVAŽNEJŠE ODLOČITVE GLEDE UPOSTAVITVE NOVEGA REDA V EVROPI. »VÖLKISCHER BEOBACHTER« PIŠE S TEM V ZVEZI, DA SE BO TA UREDITEV IZVRŠILA ŠE PREDNO SE ZAČNE NAPAD PROTI ZADNJEMU SOVRAŽNIKU ANGLIJI.

Madžarska državnik v Berlinu

BUDIMPEŠTA, 10. julija. Ass. Press. Včeraj sta bila brzojavno poklicana v Berlin madžarski ministrski predsednik Teleki in zunanji minister grof Csaky. Povabljeni sta na konferenco s Hitlerjem, von Ribbentropom in grofom Ciano. Popoldne sta oba že odpotovala iz Budimpešte. Odhod je v zvezi z vprašanji, ki obstajajo med Madžarsko in Romunijo. Kakor znano, se je Romunija sedaj prav tako kakor Madžarska naslonila na os Rim-Berlin, zato žele v Berlinu doseči med obema državama sporazum, ki bi izključil vsako komplikacijo v tem delu Evrope, ki postaja vedno bolj razgiban. Iz Bukarešte pa poročajo, da odklanja Romunija slej ko prej vsak odstop Transilvanije in je pripravljena samo na izmenjavo narodnih manjšin, to pa ob obrobni korekturi ozemlja.

Informacije iz Berlina

BERLIN, 10. julija. Ass. Press. Berlin-skim konferencam se pripisuje izredna daljnosežnost, posebno v zvezi z novo orijentacijo v Evropi, ki nastaja po kapitulaciji Francije in po akcijah sovjetske Rusije. V krogih tujih dopisnikov se tudi širijo vesti o možnosti ameriškega posredovanja med Nemčijo in Anglijo, dasi so bile vse take vesti doslej odločno zavrnjene, tako s strani Berlina kakor s strani Londona. Toda izjava kancelarja Hitlerja ameriškem novinarju Wiegandu, da ni cilj Nemčije uničiti angleški imperij, daje vendar podlago za take kombinacije. Gotovo je, da bi uničenje veliko britanskega imperija prineslo korist le izvenevropskim silam, a morda najmanjšo korist Nemčiji sami.

Drugo važno dejstvo je porušeno ravnotežje, posebno vojaško, v Evropi po akcijah Sovjetske unije. Prihod rdečih čet na Karpate in Prut daje povod zlasti faktorjem na Balkanu, da se čimbolj naslonijo na os Rim-Berlin še z ozirom na

interese in politiko svojih vladajočih skupin. Ali pa more taka nova politika v resnici rešiti politične cilje držav, ki prihajajo to v poštev, je seveda drugo vprašanje. Hitler in Mussolini sta nešteto krat naglasila brezkompromisnost svojih načrtov in načel. Dosedanje intimno sodelovanje obeh je res uresničilo vse cilje. Sedaj, ko stoji politika in bodočnost Evrope na prelomnici, se velesili osi trudita, da do podrobnosti preučita vsa vprašanja in sprejmeta zadevne sklepe glede korakov, ki jih je treba izvesti v političnem in vojaškem oziru. Tri vprašanja so, ki zdaj najbolj zanimajo Rim in Berlin: 1. vojna z Anglijo v smislu navedenega; 2. pojav sovjetske aktivnosti na vzhodu Evrope, in 3. odnosi med Madžarsko in Romunijo. Vsa tri vprašanja stoji v ozki medsebojni zvezi. Ako se ne uresniči mir z Anglijo, potem morata imeti Nemčija in Italija jasen položaj na vzhodu, posebno v Podonavju in na Balkanu.

Danes prideta v Berlin madžarski ministrski predsednik Teleki in zunanji minister Csaky. Istočasno se vrača italijanski zunanji minister grof Ciano z zahodnih bojnih polj, da nadaljuje konference v Berlinu. Izgleda, da zahteva Madžarska kljub vsemu takojšnjo rešitev svojega spora z Romunijo.

O tem, kako naj bi se ta spor rešil, krožijo tu razne kombinacije. Ena pravi, da zahteva Madžarska vrnitev onega transilvanskega ozemlja, na katerem žive pretežno Madžari, državno samostojnost za madžarske Seklerje sredi Romunije in avtonomijo preostale Transilvanije v sklopu Romunije. Rim in Berlin sta ve-

dno zatrijevala, da ne želita porušiti miru in ravnotežja na jugovzhodu, toda iz tega nikakor še ne sledi, da ne mislita na možnost teritorialnih sprememb, v kolikor ne nasprotujejo omenjenim prvim stremljenjem. Pričakuje se, da bodo vsi sklepi Berlina v soglasju Italije in Nemčije z njunimi prijatelji.

SKLICANJE REICHSTAGA

CURIH, 10. julija. »Basler Nachrichten« poročajo iz Berlina, da bo Hitler po vsej verjetnosti nujno sklical sejo nemškega državnega zbora. Te seje bi se udeležil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Rosenberg o novi Evropi

LONDON, 10. julija. Reuter. Včeraj je imel znani narodno-socialistični ideolog Alfred Rosenberg na radiu zelo opazen govor. Razpravljal je o novem redu na evropskem kontinentu, kakor si ga zamišlja Nemčija. Jedro novega, večjega rajha bodo tvorile Nemčija in severne germanske pokrajine: Holandija, Danska, Norveška in Švedska, koder prebiva nordijska rasa. Za male države ni prav nič nečastno, če računajo z danim dejstvom nezmerja sil med velikimi in malimi narodi, ter se v posledici tega spoznanja podredijo in podajo v varstvo mogočnejšega naroda, ki bo skrbel za njih kulturni in gospodarski razvoj. Citiral je Ibsena, ki je izjavil, da bi v taki nordijski skupnosti takoj prenehal pisati v svojem materinskem jeziku, ter bi začel pisati v nemščini. Sožitje med malimi narodi, ki so jim zahodne sile natvezile ravnopravnost, se je izkazala za nevzdržno, ker

vsak mali narod takoj skuša svojega soseda nadvladati. O tem najjasneje priča primer Čehov in Slovakov v bivši ČSR, pa tudi primer Švedov in Norvežanov pred secesijo. Zato pa nudi malim narodom toliko bolj varno okrilje tako mogočna država, kakor je rajh. Ta bo poskrbel za nezasiščen gospodarski podvig evropskega kontinenta, ki ga bo prepletel vsega z mrežo prekopov in avtostrad, tako da bo veliko dela, pa tudi gospodarska izmenjava se bo pospešila in posplošila, pri čemer bo germansko jedro tvorilo industrijske center, ostale prirejene pokrajine pa bodo industrijske artikke prejele v zamenjavo za svoje poljedelske proizvode. Kdor se temu novemu redu ne bo podredil, bo spoznal, da bo šel zgodovinski razvoj preko njega. Nikoli več pa ne bo Nemčija dopustila, da bi se Anglija kdajkoli še poskušala izkrcati ob norveških obalah.

Romuni izpraznjujejo Dobrudžo

Umaknili so za 60 km svoje čete od bolgarske meje in grade na stari meji izpred I. 1912. novo utrdbeno črto - Strah pred novimi posegi Sovjetske zveze na jugovzhodu

BUKAREŠTA, 10. julija. Ass. Press. Včeraj je bilo uradno objavljeno, da se je romunska vojska umaknila z bolgarske meje v Dobrudžo. Istočasno je pričela romunska vlada z vsjo naglico graditi novo utrdbeno črto v oddaljenosti 60 km od sedanje bolgarsko-romunske meje. Poleg vojaških delavskih čet so zaposleni pri utrjevalnih delih tudi civilni delavci. Nova utrdbena črta se bo krila s črto meje, ki je obstajala med Romunijo in Bolgarijo od leta 1878. do konca prve balkanske vojne leta 1912. Iz tega so nastale vesti, da se Romunija že pripravlja na odstopitev Dobrudže Bolgariji.

BUKAREŠTA, 10. julija. Ass. Press. Vesti, da križari sovjetska vojna mornarica pred bolgarsko obalo Črnega morja, posebno pa pred Varno, se tu še dalje vzdržujejo. V javnosti vlada prepričanje, da se pripravlja Sovjetska unija na nove akcije in da bo najbrže zahtevala tudi odstop Dobrudže Bolgariji. Prav tako se pa vzdržujejo tudi vesti, da bo Sovjetska unija posegla proti Dardanelam. Včeraj so se razširile tudi vesti, da je

sovjetska vojska že vkorakala v Iran, kar pa se pozneje ni potrdilo. Vest je prispela s strani neke ameriške agencije.

WASHINGTON, 10. julija. Unit. Press. Mnoge vesti iz Turčije in Perzije (Irana) poročajo, da je treba pričakovati nastop krize v odnosih med Sovjetsko zvezo in obema omenjenima državama, poseb-

no s Turčijo. Nove sovjetske zahteve nasproti Turčiji bodo mnogo težje, kakor so bile one, ki jih je Turčija lani pri pogajanjih s Saradžoglom v Moskvi odbila. Tedaj je Sovjetska zveza zahtevala kontrolo nad Dardanelami in opustitev vsakega pakiranja med Francijo in Anglijo. Sedaj gre Moskva mnogo dalje in je zato ozračje vedno bolj megleno.

Proti vključitvi Francije v os

CURIH, 10. julija. STA. Kakor poročajo švicarski listi iz Italije, se Italija ne strinja s stremljenji, da bi se Francija vključila v os Rim-Berlin in stopila tudi eventuelno kot tretji partner v vojno proti Angliji. Italija stoji na stališču, da je Francija prav tako kriva sedanje vojne, kakor Anglija in zato ni mogoče iti tako daleč, da bi se ji sedaj vse odpustilo. Iz Berlina pa poročajo, da je bila včeraj zadnja seja predstavnštva tretje

republike. Nemčija pozdravlja francoski preokret, stoji pa na stališču, da mora biti iskren in popoln. Zato ne želi, da bi ostal v francoski vladi tudi le en sam človek, ki je bil kakorkoli angažiran pri prejšnji francoski politiki.

Egiptsko orožje za Angleže

KAHIRO, 10. julija. Reuter. Egiptsko ministrstvo za narodno obrambo je izdalo naslednje poročilo: Pojavile so se ve-

sti, da je britanska vlada predlagala razorožitev egiptске vojske ter odstopitev vojnega materiala britanskim vojnim edincam. Ministrstvo izjavlja, da predstavljajo te vesti pogrešno tolmačenje predloga, ki ga še vedno proučujejo. Britanska vlada je namreč izrazila željo, da bi prevzela del materiala, ki ga je svojčas posodila Egiptu, drugi del pa bi odkupila ter ga zamenjala z modernim. Zamenjava bi bila samo začasna ter se nanašala samo na majhen del egiptске vojske. Site, ki se bijejo na egiptski meji, pa od tega ne bodo imele nobenih koristi.

NOVE ZAPLENITVE FRANCOSKIH LADIJ

LONDON, 10. julija. Reuter. Angleško trgovsko brodogojstvo se je včeraj povečalo za novih 70.000 ton. Iz Singaporeja poročajo, da so britanske oblasti zasegle 23.000 tonski transatlantiki »Ile de France«. Iz Halifaxa v Kanadi pa poročajo, da so tam zasegli preoceanjski parnik »Pasteur«, ki ima 30.000 ton. Brod je bil nato torjen z municijo, namenjeno v Francijo. Prav tako so ob priliki zaseženja francoskega nosilca letal »Bearn« zasegli tudi vsa letala, ki jih je imel na krovu in ki jih je za račun Francije izdelala ameriška industrija. Nadalje je bilo zaplenjenih še nekaj drugih francoskih parnikov.

„Z Italijo smo neposredni in dobri sosedje“

Izjava prosvetnega ministra dr. Korošca dopisniku lista „Popolo d'Italia“

BEOGRAD, 10. julija (Avala). Glasilo fašistične stranke »Popolo d'Italia« prinaša od svojega stalnega beogradskega dopisnika izjavo, ki mu jo je dal prosvetni minister dr. Anton Korošec. Dopisnik je ministru dr. Korošcu postavil tole vprašanje:

»Z ozirom na to, da ste bili član vlade v času, ko je bilo izvedeno zbližanje med državami osi in Jugoslavijo, kako si zamišljate nadaljnji razvoj odnosov med Jugoslavijo na eni ter Italijo in Nemčijo na drugi strani, zlasti po najnovejših dogodkih na svetu.«

»Z Italijo smo bili — je odvrnil dr. Korošec od prvega početka naše države neposredni in mislim dobri sosedje. Niti za časa sankcij v abesinski vojni ni bilo pritožb proti praktičnemu zadržanju Jugoslavije, ki je šlo v korist Italije. Kot najboljši dokaz temu je dejstvo, da so se vprav zatem mogli uresničiti oni prisrčni odnosi med Italijo in Jugoslavijo, ki trajajo še danes in ki bodo, kakor vsi Jugoslovani želimo, ostali tudi v bodoče. Za časa španske državljanske vojne so bile naše simpatije na strani Italije in Nemčije.

Naše gospodarske zveze z Italijo se razvijajo najpovoljnejše ter se z vsakim dnem razširjajo. Medsebojne kulturne vezi naše države z Italijo so mlade, toda seme je padlo na rodovitno in dobro zemljo. Notranji razvoj Italije ter njene

gospodarske, socialne in kulturne reforme smo spremljali z velikim razumevanjem in videli, koliko so pripomogle k moči in veličini Italije.

Z Nemčijo vse do priključitve Avstrije nismo bili neposredni sosedji, toda knjižni ce številnih naših ljudi so bile polne nemških knjig in slik. Odkar smo neposredni sosedje, smo storili vse, da pridemo do iskrenih odnosov med nami. Odnosajev, za katere je bila dana najboljša podlaga v naših gospodarskih in kulturnih zvezah. Čeprav so razne tajne sile delale proti temu prizadevanju, vendar moremo z zadovoljstvom ugotoviti, da so naši odnosi z Nemčijo zelo dobri in prijateljski. Te svoje odnose do Italije in Nemčije si bomo prizadevali z največjo skrbnostjo negovati, poglobiti in razširiti.

Na vprašanje dopisnika: »Kako gledate na nadaljnjo evolucijo položaja na Balkanu in v Podunavju, gospod minister, in ali verujete, da se bodo spori med narodi v tem dehu Evrope rešili po sporazumu?« je odgovoril dr. Korošec:

»Kakor vi, tako tudi jaz želim mirne evolucije položaja na Balkanu in v Podunavju. Jugoslavija živi z vsemi narodi v miru in prijateljstvu in nima niti želje niti razlogov, da bi to stališče spremenila. Ozračje, v katerem žive države Balkana in Podunavja, je eminentno prijateljsko. To ozračje moramo s skupnimi prizade-

vanji ohraniti in se potem nimamo bati niti sporov niti nesporazumov. V takšnem ozračju se morejo rešiti vsa vprašanja ter se more priti do še tesnejšega zbližanja med balkanskimi in podunavskimi narodi.«

»Ali se bodo napovedane socialne in druge reforme kakor tudi akcija jugoslovenske vlade proti masonom in drugim podtalnim elementom izvajale tudi na področju prosvetne politike?«

»Verjeti mi morete, da nisem prišel v prosvetno ministristvo samo zaradi tega, da bi nastavljal in prestavljal učitelje in profesorje. Vi dobro poznate moje programatično stališče in samo to želim povedati, da bom storil vse, kar je v korist naše narodne dinastije in naše domovine.«

»V kakšno smer in na kakšen način bi bilo treba poglobiti kulturne zveze med Italijo in Jugoslavijo?«

»Sto načinov je, kako se morejo poglobiti te kulturne vezi. Realno življenje nam bo dalo prilike, ki jih ne bomo zamudili. Toda dve se mi zdi važni predpogoji: 1. Težje je ustvariti globlje kulturne vezi, če ne obvladamo italijanskega jezika, 2. Če obstoje iskrene in vsestranske simpatije med jugoslovenskim in italijanskim narodom morejo obstojati in se morejo poglobljati tudi kulturne vezi. S tem pa je že označena smer mojega dela.«

francoskega senata je na današnji seji izrazil maršalu Petainu zahvalo, ker se je ponovno odzval klicu domovine. Francija mora izjaviti, da vzpostavlja moralne vrednote ter ustvarja avtoriteto. Francija sedaj popravlja svoje napake. Seja narodnega predstavnštva bo šele danes popoldne ob 15 uri.

BERN, 10. julija. DNB. Kot poročajo iz Vichyja, je na seji senata senator Charles Rebel postavil predlog: »Senat zahteva od vlade, da takoj poišče in kaznuje vse one, ki so odgovorni, da je vstopila Francija v vojno kljub nezadostnim sredstvom za vodstvo operacij in nadaljevanje sovražnosti, četudi so voditelji armad smatrali to za nemogoče.« Po seji senata so se sestali predsedniki odborov za vojsko, mornarico in letalstva s predlagatelji omenjenega predloga ter sklenili, da se danes po seji narodnega predstavnštva skličejo člani vseh treh odborov ter člani zunanje-političnega odbora na sejo, ki bo izbrala poročevalce.

KAKO JE BIL UNIČEN DREADNOUGHT »RICHELIEU«

LONDON, 10. julija. Reuter. Akcijo za uničenje 35.000-tonskega francoskega dreadnoughta »Richelieu« je bila razdeljena na dva dela. Prvi napad je izvršila motorna torpedovka, ki je vdrila v vojno luko Dakar, potem ko je 12-urni rok za sprejetje podobnih pogojev, kakor so bili dani brodomu v Oranu, brezuspešno potekel ter vrgla na krmilo in vijake ladje globinske bombe, nakar je kljub kvaru na motorju mogla pobegniti skozi obrambno mrežo. Takoj nato so priborili britanski hidroavioni, ki so »Richelieu« šestkrat direktno zadeli, tako, da je s krmo potonil, okoli oklopnice pa se je pojavil velikanski madež olja, znak, da je bil zadet najvažnejši, strojniški oddelek. Brodovje v Aleksandriji, obstoječe iz 1 oklopnice in 4 težkih križark ter več manjših vojnih ladij, se je predalo. Enako tudi francoske vojne ladje v lukah vzhodnega Sredozemlja.

AVTONOMNA MOLDAVSKA REPUBLIKA MOSKVA, 10. julija. TASS. Zaradi priključitve Besarabije k sovjetski Rusiji se je precej povečalo število moldavskega prebivalstva, ki šteje sedaj okoli dva milijona duš. V zvezi s tem dejstvom je svet komisarjev moldavske republike v sporazumu s svetom komisarjev Ukrajine predlagal osrednjemu komiteju in svetu komisarjev, naj se ustanovi avtonomna moldavska republika. Svet komisarjev in centralni komitej so predlog sprejeli ter odločili, da se predlog izroči vrhovnemu svetu sovjetske Rusije.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 19,5, danes najnižja 12,6, opoldne 16. Padavin 1,2 mm.

Prva pomorska bitka na Sredozemlju

Včeraj so se prvič spopadle italijanske in angleške bojne ladje v bližini Malte — Podrobnosti o rezultatih še ni

NEW YORK, 10. julija. NBC. Britanska admiraliteta je davi zgodaj objavila uradni komunikacije, po katerem je prišlo med močno eskadro britanskega sredozemskega brodomu in italijansko eskadro v višini vzhodno od Malte do prve pomorske bitke med obema brodomoma. Vnela se je ogorčena bitka, v teku katere je bilo izstreljenih več salv najtežjega kalibra. Eden izmed britanskih dreadnoughtov je direktno zadel neki italijanski dreadnought, nakar se je italijanska eskadra zavila v umetno meglo ter se umaknila.

LONDON, 10. julija. Reuter. Admiraliteta je izdala o včerajšnji pomorski bitki pri Malti davi sledeč komunikacije: »Tekom pomorskih operacij britanskega sredozemskega brodomu v vzhodnem delu Sredozemskega morja je včeraj popoldne vzhodno od Malte prišlo do pomorske bitke med angleškimi in italijanskimi vojnimi brodomi. Italijansko brodomu sta sestavljali dve linijski ladji ter več velikih križark s topovi kalibra med 6 in 8 unčev. Čim je naše brodomu sovražno opazilo, je otvorilo nanje ogenj. Italijansko brodomu se je začelo nemudoma zavijati v zastor neprodorne megle. Toda še predno se je to izvršilo, je eden izmed naših dreadnoughtov enega izmed obeh italijanskih direktno zadel. Nato je naše brodomu sovražnika še dalje zasledovalo pri čemer je stopilo v akcijo zlasti pomorsko letalstvo. Nadaljnji podrobnosti o tem točasno še ni.«

LONDON, 10. julija. Reuter. Admiraliteta objavlja, da je v teku včerajšnjega dne izplula tudi druga britanska eskadra iz Gibraltara ter plula v smeri srednjega dela Sredozemskega morja, v namen da se zaplete v boj z delom italijanskega brodomu, ki so ga opazili britanski hidroavioni na tem področju. Dotlej pa o tej novi akciji, ki je v teku, še ni poročil.

LONDON, 10. julija. Reuter. Ker je britansko brodomu z drznimi podvigi onesposobilo že več francoskih linijskih ladij, je bil včeraj preko radia izdan poziv italijanskemu brodomu, naj se pride meriti z britanskimi na odprto morje, sicer da bodo storjeni natančno taki napadi, kakor so bili doslej izvršeni na francoske vojne ladje tudina italijanske vojne ladje v njih domačih lukah samih.

BERLIN, 10. julija. DNB. Italijanski vojni komunikacije o pomorski bitki pri Malti javlja, da so bili italijanski bombniki na kopnem od italijanske eskadre obveščeni o pomorskem spopadu pri

Nova, totalitarna Francija

VICHY, 10. julija. Reuter. Zakon o izrednih pooblastilih vladi, ki bo mogla spremeniti tudi ustavo, je bil včeraj izglasovan v korist vladi s strani parlamenta s 395:3 glasovom, senat pa je zakon sprejel

Malti. Takoj so se dvignile močne formacije, ki so po 800 km letu zadele na britansko brodomu. Zadeta sta bila angleška linijska ladja in nosilec letal. Vsa letala so sev rnila nepoškodovana.

celo z 225:1 glasu. Senator, ki je glasoval proti, je markiz de Chambrun. Imena ostalih treh še niso znana. Danes se oba doma sestane na skupno zasedanje.

BERN, 10. julija. DNB. Predsednik

Vedno srditejši letalski napadi

Včerajšnji nemški napadi na Anglijo in angleški na Nemčijo — Tudi napadi in spopadi z Italijani se nadaljujejo

NEMŠKO VOJNO POROČILO

BERLIN, 10. julija. DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča: Nemške podmornice so povzročile sovražniku ponovno težke izgube. Poročnik Hans v. Stockhausen je s svojo podmornico potopil 56.500 ton sovrážnega trgovskega brodomu. Druga nemška podmornica je uničila britanski rušilec Wilwindle, kakor tudi več obo-roženih trgovinskih ladij, med njimi tudi cisternsko ladjo z 11.166 tonami. Poročilo vrhovnega poveljstva od 28. junija je govorilo o uspehu neke podmornice, ki je potopila 38.000 ton sovrážnega brodomu. Sedaj, ko se je poveljnik vrnil in je predložil poročilo, se je ugotovilo, da je njegova podmornica potopila za 40.300 ton sovrážnega trgovskega brodomu.

Nemški bojni čolni so pri včerajšnjem napadu na ladje v vodah angleške južne obale potopili eno britansko stražno ladjo.

V Angliji so nemška letala napadla pristanišča in skladišča bencina, letališča, tovarne, ki služijo oborožitvi in ladje.

Napadi sovražnih letalskih enot na ozemlju Holandije in Belgije niso imeli uspehov.

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA

LONDON, 10. julija. Reuter. Tekom zadnjih 48 ur so bila letala RAF zopet

zelo aktivna. Potopljenih je bilo veliko število nemških vojnih in trgovskih ladij. Tako so bile zadete in zažgane o priliki bombardiranja nemških vojnih luk Kiel in Wilhelmshaven tri vojne ladje. Ob holandski obali sta bili potopljene dve prevoznici ladij. Pravtako so bile potopljene številne ladje v nizozemskem kanalskem sistemu. Pri Amsterdamu so letala RAF bombardirala nemški konvoj 17 ladij in 4 izmed njih potopila. Nad Hamburgom in Hamom so naša letala bombardirala železniške naprave, poškodovala letališča v Soissons, Douai, Bruslju ter zažgala skladišča bencina v Stavangerju in Bergenu. Radi silne nemške protiletalske obrambe smo pri Stavangerju izgubili 7 letal.

LONDON, 10. julija. Reuter. Včeraj je bilo nad Anglijo sestreljenih zopet 8 nemških bombnikov. S tem so se sovražne izgube povzpelle na 20 letal tedensko. Nad neko mesto v vzhodni Angliji je bilo vrženih več visokoeksplozivnih bomb. Več hiš je bilo porušenih. Ubitih in ranjenih je bilo več oseb. Tudi je bil nekoliko poškodovan Bristolski prekop.

ITALIJANSKO VOJNO POROČILO

Nekje v Italiji, 10. julija. Stefani. Službeno sporočilo italijanskega vrhovnega

poveljstva se glasi: V zadnjih dneh je bilo uničenih na meji Kirenaike 50 sovražnih oklopnih avtomobilov. — V Vzhod. Afriki so italijanska letala bombardirala sovražne postojanke pri Vaira v Keniji. Pri Turkanu v Keniji je bilo ujetih več angleških vojakov. Naša letala so uspešno bombardirala Kurmuk v Sudanu, kjer so uničila radijsko postajo. Sovražna letala so poskušala izvesti napad na Dire-davo in Solum. Gmotna škoda ni bila velika. Ubiti sta bili dve osebi.

RIM, 10. julija. Stefani. V teku uspešnih operacij italijanske vojske pri zavzetju Cassala so Angleži utrpeli izgubo nad 50 tankov in oklopnih vozil.

ANGLEŽI O BOJH Z ITALIJO

KAHIRA, 10. julija. Reuter. Letala RAF so izvršila tekom včerajšnjega dne bombne napade na Dire-dauo, kjer so bile poškodovane železniške naprave, na Giulo in na Massaro, kjer so bila zažgana bencinska skladišča. V ostalem je bilo izvršenih več izvidniških poletov. Oba italijanska zračna napada na Malto in Aleksandrijo sta bila popolnoma brezuspešna. Sovražnik je izgubil tri letala: 1 nad Giubo, 1 nad Malto, 1 nad otokom Kreto. Položaj sovražnika v Capuzzi, ki je brez vode že 3 dan, je nevzdržen.

„Veliki Britaniji bije dvanajsta ura“

pravi italijanski tisk - Se nekaj analize medsebojnih sil - Vpliv vremena na uspeh letalskih napadov - Od 12. do 19. julija ofenzivni teden na Velikobritansko otočje?

Po bitki pri Oramu, kjer sta se postavili prejšnji zavezniški mornarici v bojni črti druga proti drugi, se je še bolj zaostri razmerje na evropskem vojnem poprišču. Velika Britanija se je prvič znašla sama, da brani svoje interese in domovino v Evropi, obenem pa skrbeli za varnost obsežnih dominionskih in kolonialnih posesti. V preteklosti se je vsakokratna evropska vojna vedno zvrstila tako, da je Anglija v vsakem zunanje-političnem spopadu našla ob svoji strani zaveznike, ki jih je direktno ali indirektno pošiljala v ogenj za skupne ali pa več ali manj subjektivne interese. In čeprav dostikrat premagana, se ji je vselej na kraju posrečilo, iziti kot zmagovalka in doseči uspehe, ki se jih ob začetku spora niti sama ni nadejala. Postala je arbitar računov in obračunov za zeleno mizo, ko so se krojile usode narodov in novi zemljevidi Evrope.

Kaka pa bo to pot, ko so berlinska pogajanja imela tudi besedo o dokončnem skupnem nastopu Nemčije in Italije proti Angliji? Prva naj bi prevzela težišče nastopa proti Velikobritanskim otokom, druga naj bi z močnimi akcijami v Sredozemlju pritegnila čim večje sile ogrožene Anglije nase. **Veliki Britaniji bije dvanajsta ura!** pišejo italijanski listi in svet čaka, kako se bo izkazal svobodoljubni demokratični narod, ki je nemakokrat pokazal svojo gigantsko življenjsko silo. Odpadla je zavezniška Francija, zrahljale so se vezi, ki so se dajale upanje na zavezniške kooperacije pri drugih narodih, odpadel je orjaški kolos, ki je šel v ogenj z zahodnimi velešilami v svetovni vojni, Rusija. Brez ozira na to, kako se še utegnejo evropski dogodki razviti in kakšna presenečenja nam še prinese, pogledimo dejanski položaj Anglije pred usodnimi urami.

Velika Britanija ima najmočnejšo vojno mornarico. Četudi bi se francoska združila z nemško in prihitela tej še italijanske enote na pomoč, bi angleška mornarica lahko vzela bitko brez strahu nase. Nevarnost za Velikobritansko otočje pa je v nadmočnosti letalstva velešili osi ter navzočnosti treh do štirih milijonov nemškega vojaštva na obalah Rokavskega preliva. Nemški načrt, totalno blokirati Anglijo, bi se mogel izvesti le z zasedbo Irske, kjer bi nastale letalske in podmorniške baze za operacije v zahodnih vodah Atlantika.

Letalski napad na Irsko in spuščanje padalcev na njena tla naj bi bila prva faza operacij proti Veliki Britaniji. Istočasno bi Italijani napadli važne življenjske točke Anglije v Sredozemlju in Afriki. Postopno povečana aktivnost napadov na mesta v Angliji kakor Nemčiji pričajo, kako silovito se utegnejo razbesniti zračni napadi, ko so letalske sile v stanju, da v teku enega dne na obeh straneh uničijo velemesta do blizu pol milijona prebivalcev.

Bombardiranje velikih mest se bo po dosedanjih izkušnjah sodeč najbrž izvedlo ponoči s pomočjo orjaških bombnikov, ki prenašajo najtežje bombe. Tako Anglija kakor Nemčija jih imata zdaj dovolj v rezervi. **Posebno povojne za takšne napade so mesečne noči.** V Angliji nastaja prava noč šele okrog 22. ure. Prva zora pa vstaja že ob treh zjutraj. V nekaj dneh bo nastopil prvi krajec, mesec bo potem do polne lune 19. t. m. narasčal, prilike za generalni zračni napad Nemcev na Anglijo bodo najboljšje. Ali bo vprav ta termin, med 12. in 19. julijem izbran za splošno ofenzivo zgodovinskega pomena?

Da se napad na Anglijo ni mogel tako naglo izvesti, je razumljivo že iz dejstva, da hočejo Nemci s temeljitimi pripravami preskrbeti za največji efekt operacij. Instaliranje najtežjih topov ob kanalu terja mnogo časa. Z njimi hočejo Nemci onemogočiti manevriranje angleške mornarice ob nasprotni obali, obenem pa kriti poizkus frontalnega izkrcanja pred Londonom.

O moči zrakoplovstva obeh narodov je težko zapisati jasno sliko. Oba narava skrivata svojo dejansko silo, ki se bo pokazala šele sredi največjega spopada. Septembra 1938 je imela Nemčija 6500 letal prve vrste, mesečna kapacite-

ta njene letalske industrije je znašala 600 novih letal, januarja 1939 je ta dosegla že 1000 letal na mesec. Zda računajo, da Nemčija izdela blizu 2000 letal na mesec. Po istih virih bi tedaj razpolagala Nemčija danes z blizu 30.000 letali vseh vrst. Računajoč dosežanje izgube in izranžiranja letal sodijo, da ima Nemčija še 15.000—20.000 letal, ki jih lahko vsak čas postavi v akcijo.

Glede angleških letalskih sil je težje

postaviti domnevo, ker izdeluje Velika Britanija v vsej tajnosti nove stroje, obenem pa dobavlja iz Amerike najmočnejša letala v večjih količinah. Po nekaterih virih so dobavile USA doslej 3000 letal Angliji. Dokler se ne poveča kapaciteta ameriške letalske industrije, ki doslej ne znaša mnogo nad 1000, bo Anglija predvsem navezana nase in na dominione. **Vključujoč ameriške dobave in lastne proizvode postavi lahko Angli-**

ja vsak mesec nad 2000 novih letal na bojišče.

V vprašanju, kako bo Velika Britanija presenetila svet s svojim aktivnim letalstvom, kolikšno je prav za prav to in če se ji bo posrečilo odbiti generalne napade na otoke ter zavleči vojno v zimo, je zasidran ogromen pomen sedanje vojne, kajti do zadnjih jesenskih mesecev in preko zime se bo ameriški letalski potencial v tovarnah izredno povečal, Anglija bo v postavitvi novih strojev na bojišče močno nadkrčila Nemčijo, vojna pa postavlja pomladi narode pred nove, še težje zapletljive. Torej — napad na Anglijo in njega izid bo usodnega pomena za vse prilike, ki jih prinaša vojna s seboj. —ine.

Usodne pogoješke v razvoju francoskega naroda

Nemško poročilo o pogojih za premirje priznava, da je Francija dala junaški odpor v velikem nizu bitk in da Nemčija ne namerava ponižati hrabrega nasprotnika. To so lepe besede, ki pa nič ne izpremenijo na tragični usodi Francije. Vojne se ne dobivajo več samo z junaštvom. Vojni uspehi in neuspehi so povezani z raznimi pogoji vojnega stroja, ki zajema vse narodne sile. Kolikor so narodne sile pripravljene služiti temu stroju, tem uspešnejša je ta v napadu in obrambi.

Nemški vojni stroj je bil močnejši od francoskega. Ne samo po številu tankov in letal, nego še več po pripravi in volji za vojno in borbo. Francoski narod ni hotel vojne in se zanj ni pripravljal.

Stranke na desnici in levici so bile nasprotno izgradnji narodne obrambe ter podrejanju socialnih interesov vojnemu stroju. Vsak izdatek za vojno je bil odvisen od odobritve parlamenta, vsaka večja proizvodnja vojnega materiala je bila nemogoča, ker niso bili zanj ne interesi kapitala ne delavstva. V času, ko so Francijo zgrabljali neprestani delavski štrajki, socialne reforme, 40-urni delavnik, je Nemčija napravila iz vsega svojega javnega življenja vojno tovarno, v kateri je zapovedovala neomejena vojaška oblast. Francoz je svobodno mislil in terjal neprestano svoje pravice, Nemec je poslušal in izvrševal svojo dolžnost. Zato je Nemcem uspelo izgraditi močan vojni stroj, francoski je pa ostal

daleč slabši od onega 1914. V tem so vzroki francoskega poraza, v tem vse posledice, ki bodo sledile.

Ni še mogoče prerokovati, kakšen bo vpliv francoske kapitulacije na izid sedanje vojne. Lahko, da vojno skrajša ali jo pa zelo podaljša. Negotovost francoske kolonialne posesti na Daljnem in Bliznjem vzhodu proži vedno nova vprašanja. Rusija, Amerika in laponska se še niso odločile glede končnega stališča iz sedanje nevtralnosti. Tudi na Balkanu se je zamračilo. Na vzhodu ima Rusija usodno besedo o vojni in miru, s porazom Francije se je izmenjal notranji in zunanje-politični položaj vseh balkanskih držav, ugotavlja v »Varaždinskih Novostih« prvak SDS, dr. H. Krizman.

Nekaj pripomb o uzakonjeni korupciji

»Narodna Odbrana« piše: »Legalizirana korupcija je na pr., če nekdo prejme plačo za neki posel, ki ga zavestno sploh ne opravlja ali sploh ne dela. Takšnih primerov ni malo. Uzakonjena korupcija je tudi, če nekdo prejema plačo za nadlurna dela, pa nič preko ur, da, celo sploh ne dela. Vsote, izplačane na ta način, gredo v milijone. Uzakonjena korupcija je dalje, če nekdo prejema velike dnevnice za »strokovna« potovanja, ki so večkrat brez pomena. Ali razne komisije, katerih delo traja mesece zaradi malenkosti. Tako se večkrat primeri, da za-

radi škode 1002 dinarjev dela komisija več mesecev in stane državo več 10 tisoč dinarjev samo za dnevnice. Legalizirana korupcija je tudi, če uslužbeni raznih šefov delajo privatne posle, plača jih pa država. Takšne korupcije se dajejo strankarskim pristašem, pa tudi štipendije dijakom iz čistih strankarskih razlogov. Zelo problematično je tudi delo raznih odborov in komisij, direktij in zavodov, svetnikov in uradov, ki tišče svoje glave kakor gobe in sesajo državni denar.

Seja vodstva SDS je bila včeraj v Zagrebu pod vodstvom predsednika stranke ministra dr. Budisavljevića. Med drugimi so se seje udeležili tudi glavni tajnik dr. Vilder, senator Kosanović in dr. Hinko Krizman.

PRVI ŽENSKI VOJNI UJETNIK — PILOTINJA

V sedanji vojni sodeluje na angleški strani tudi več žensk-vojakov. Posebno v letalstvu. Tako so nedavno javili londonski listi, da je prišel v nemško ujetništvo neki John Haydock, ki je prav za prav ženska. Bila je na izvidniškem poletu nad Belgijo, ko se je morala spustiti na tla. Spadala je med najspretnješe angleške letalske častnike in dokazala veliko hrabrost in prisebnost duha v letalskih bitkah. Preko švicarske pošte je javila v Anglijo, da je zdaj zdrava v družbi več angleških vojnih ujetnikov v nekem koncentracijskem taborišču v vzhodni Nemčiji.

Polkovnik Josip Beck, bivši poljski zunanji minister je nedavno dobil vizum za pot v Anglijo. Toda Romunija mu potnega lista ni hotela izročiti, češ da je interniran in da ne sme zapustiti države.

Tabor novozelandskih vojakov je obiskal angleški kralj Jurij VI.

Ruske emigrantske in narodnosocialistične organizacije so prepovedane v Estoniji.

Britski poslanik v Vatikanu je zagotovil papežu, da angleška letala Vatikankega mesta ne bodo bombardirala.

Denarno pomoč beguncem iz Besarabije in Bukovine je poslal papež romunski vladi.

Vseučiliško poslopje so porušili Japonci ob zadnjem letalskem napadu na Čungking, sedanjo prestolnico Čangkajška.

MINISTRSTVO ZA PREHRANO.

Kakor poroča »Jugoslovanski Kurir« se pečajo odgovorni politični krogi z ustanovitvijo novega ministrstva, in sicer ministrstvo za prehrano. To ministrstvo naj bi prevzelo vse mere in ustanove, ki imajo za cilj zagotovitev pravilne prehrane v državi. Vršilo bi tudi kontrolo nad cenami in protidraginjsko borbo.

NOVI BAN DRINKSE BANOVINE

Kr. namestniki so podpisali ukaz, s katerim je ban drinske banovine Vladimir Jevtić stavljen na razpoloženje. Z istim ukazom je postavljen za novega bana Stanoja Mihaldžić, dosedanjí notranji minister.

LJUBLJANSKI VSEUČILIŠKI PROFESORJI V BEOGRADU

V Beograd so odpotvali novi profesorji ljubljanske medicinske fakultete dr. Fr. Hribar, dr. Lušički in dr. Lavrič. Sprejeti so bili pri gradbenem in prosvetnem ministrstvu, pri katerih so posredovali za slovensko vseučilišče.

Glavni odbor socialistične stranke je imel v Beogradu pod vodstvom predsednika dr. Topaličevića sejo, na kateri je razmotrival notranje in zunanje politični položaj. Slovenske socialiste je na tej seji zastopal Josip Petejan iz Maribora. Sprejeta je bila tudi obširna spomenica, kjer se socialisti zavzemajo za popolno ohranitev državne skupnosti, za čim tesnejše sodelovanje balkanskih narodov, za izvedbo načrtnega gospodarstva, ki naj za gotovi vsakemu državljanu delo in kruh. Ob koncu pozdravljajo socialisti vzpostavitev odnosov z Rusijo.

Prosvetni minister dr. Korošec je sprejel zastopstvo Jugoslov. učiteljskega združenja, ki ga je vodil predsednik Ivan Dimnik. Zastopniki učiteljstva so ministru obrazložili težak gmojni položaj učiteljstva ter ga naprosili, naj upošteva upravičene zahteve učiteljstva. Dr. Korošec je zastopnikom izjavil, da bo storil vse, da se položaj učiteljstva čim prej izboljša. Ob prvi priliki pa bo tozadevno še proučeval razna vprašanja, ki zadevajo učiteljski stan.

Japonski računi in premik evropskega ravnotežja

Medtem ko se v Evropi zastruje vojna k višku, napadu Nemčije in Italije na Anglijo, vstaja na Daljnem vzhodu zmemor bolj temačna politična atmosfera nad obzorjem. Padec Holandske in Francije je tako rekoč sprostil na japonskem političnem tržišču dve kolonialni posesti, ki bi jih Tokio prej ali slej rad pobasal. In ker je v minulih dneh planila v svet vest o tajnem sporazumu med Anglijo in USA, so se japonski diplomati še bolj vznemirili. Iz Tokia prihaja odločna beseda, da ne bodo Japonci nikoli dopustili, da bi Anglija zasedla Indokino in jo zavarovala. Amerika pa prevzela kontrolo in varščino nad Holandsko Indijo. Tak da je tajni sporazum med USA in

Veliko Britanijo.

Položaj je jasen. Japonska zasedba Indokine bi postavila na eni strani Anglijo pred dalekosežno dejstvo: rumeno pomorsko pleme bi se postavilo tik vrat k Indiji, ob Singapuru, v primeru osvajanja Holandske Indije pa bi direktno ogrozilo Avstralijo in Oceanijo. Neposredno za tem bi morala prej ali slej pasti samostojnost Filipinov, Tokio bi dominiral nad Tihim oceanom. Washington kakor Lndon računata s tem, zato je brez dvoma, da bosta obe pomorski sili šli, brez ozira na japonsko stališče, skupno pot glede varščin ogroženih kolonij na jugu Azije. In če se s temi vestmi v zvezi javljajo poročila, da bo Japonska v pri-

meru anglo-ameriške kooperacije sklenila skupni obrambni pakt s sovjetsko Rusijo, prihaja azijski problem v še bolj sovisev položaj z dogodki v Evropi. Sovjetska Rusija sega s svojo vzhodno mejo na obale Tihega oceana in v srednjo Evropo, politične kombinacije varnosti ene meje prehajajo v ofenzivno možnost na drugi strani. Prepričanje okrog vzhodnoazijskih problemov ne izključuje tedaj najrazličnejših možnosti razporeditve interesnih sil v Evropi kakor Aziji ter prinaša s seboj zaključke, ki utegnejo dokončen izid sedanje vojne postaviti na neslutene osnove.

Ne pozabi naročnine!

Novice

Javna dela – življenjsko vprašanje sezoncev

Nekaj predlogov za javna dela v Prekmurju, s katerimi bi zadovoljivo prebrodili „sezonsko krizo“

V »Večerniku« smo stalno opozarjali na vprašanje zaposlitve onih tisočev žuljavih rok, ki so že leta in leta prisiljeni trošiti svojo delovno moč po tujini, da bi mogle za silo nasititi in obleči svoje družine! Pokazali smo tudi, kje tiči koren tega zla. Nobena intenzifikacija in nobena konjunktura ne bo mogla nuditi eksistence najmanj 72% kmečkih gospodarstev izpod 5 ha. Danes ima eksistenčni minimum v Prekmurju kvečjemu 8% gospodarstev. Ta problem se je reševal že desetletja s provizorijem vsakoletne sezonske selitve v tujino. Letos je odšlo na sezonsko delo v tujino le nekaj sto tisoč vojaških neobveznikov in žensk. Mi smo že lani opozarjali, da bo treba iskati rešitve doma. Doma je treba izrabiti vse pogoje za zaslužek in kruh. Povdarili smo, da bi se moralo ravno radi ostre, ki jo je dobilo v sedanjih izrednih okoliščinah, začeti reševanje tega vprašanja na širski vsenarodni podlagi, v korist sezoncev in vsega gospodarstva z velikimi javnimi deli in tudi z nešteti socialnimi problemi vsega slovenskega ljudstva, ki terjajo vedno glasnejše svoje rešitve.

Izredno težke razmere, ki nujno narekujejo vsaj zaslužek za prvo sito, so rodile že tudi nekaj konkretnih predlogov za javna dela. V teku je tudi že akcija, da bi dobili na razpolago za njih izvedbo tudi zadostne kredite. Ali bo za stisko prekmurskega ljudstva dovolj razumevanja, bomo mogli presoditi šele tedaj, če bodo krediti tudi odobreni. To bi bila končno Prekmurju tudi stvarna narodno-obrambna propaganda, ki bi zalegla za nešteto praznih besedičenj iz preteklosti.

1. Sobota zida šolo s posojilom 3 milijone din. Kredit zadostuje za dvonadstropno stavbo in bo tako prostora le za deško šolo. Deklice bodo morale ostati še naprej v dosedanjih nehygieničnih prostorih. Za vso osnovnošolsko dečo bi pa zadostovala 3-nadstropna stavba, za katero manjka še 1 milijon din. Konstrukcija je že po sedanjih načrtih primerna za nadzidavo 3. nadstropja.

2. Ureditev Cerkvene ulice v Soboti, ki je banovinska cesta. To delo spada v regulacijo cestnega omrežja v Soboti in je v zvezi z že izvršeno regulacijo trga pred katoliško cerkvijo. Proračun znaša 100.000 din.

3. Prav tako je v zvezi z regulacijo cest in s kanalizacijo Sobote preložitve Radgonske ceste v Soboti (banovinska cesta). Delo bi stalo s potrebnim materialom 250.000 din.

4. Lendavska cesta v Soboti (državna cesta št. 60) bi zahtevala za ureditev 5800 m² 290.000 din, skupno z znižanjem propusta (10.000 din) bi znašali stroški 300.000 din.

Vsa navedena dela bi izvajala soboška občina.

5. Povečanje kreditov za Murino regulacijo. Načrti za Murino regulacijo so gotovi, toda delo se vrši le v manjših etapah. Vsakoletne poplave Mure delajo kmetom ogromno škodo in bi že zato bila nujna in rentabilna njena definitivna regulacija. Pri tem delu bi se dalo zaposliti največje število brezposelnih sezoncev.

6. Zavarovanje nivetet pri propustih na banovinskih cestah Salovci-Adrijanci (II/231). Proračun znaša 30.000 dinarjev. Z 20.000 din bi izvršili isto na cesti Cankova-Krašče (II/229). Delo bi izvršil srezki cestni odbor.

7. Preložitve banovinske ceste pri km 6 v Gornji Lendavi, s čimer bi se saniral plaz. Dolžina bi znašala 2 km in stroški 2 milijona din. S tem v zvezi bi bila potrebna tudi preložitve serpentine in klanca, ki predstavlja plazovit teren na dolžini enega kilometra. Stroški bi znašali 800.000 din. Tudi ta dela bi izvršil srezki cestni odbor.

Navedena dela ne bi mogla rešiti trajno in tudi ne v celoti vprašanja zaposlitve vseh, ki so je nujno potrebni. Imajo to dobro stran, da se nahajajo porazdeljeno po Prekmurju. Potrebna bi bila tudi še druga, posebno še tudi v lendavskem srezu. Večji uspeh bodo dosegla, če se bodo izvajala vsa istočasno. Delavstvo bi bilo krajevno enakomerno za-

poslano ter bi si moglo tudi nekaj več prihraniti, ker bi se hranilo doma. Dobra stran predlaganih del je tudi, da bi krediti predstavljali večinoma delavske mezde. Poleg definitivne regulacije Mure pa bi bila nujna in za tako javno delo v Prekmurju tudi zelo primerna regulacija Ledave in to v celem toku. Tudi ledavske poplave povzročajo dosti škode. Ker teče Ledava ravno po predelih, ki so z ozirom na agrarno površino najgostejše naseljeni, bi bilo to delo tem primernejše. Stroški za njeno definitivno ureditev bi znašali okrog 10 milijonov. Pisali smo že tudi o potrebi železniške zveze med Lendavo in Soboti, ki je nujno potrebna,

da se tudi dolnji del Prekmurja popolnoma zveže s slovenskim železniškim omrežjem. Da je veržeski most, do sedaj še vedno glavna zveza za cestni promet med Slovenijo in Prekmurjem, vsako zimo v nevarnosti pred ledenimi ploščami, tudi ni skrivnost.

Javna dela niso za Prekmurje samo po sebi važne pridobitve, temveč so v najožji zvezi z vprašanjem eksistence in preskrbe nešteti družin, ki so prej živlele od sezonskega dela. Za tisoče nepreskrbljenih predstavljajo res življenjsko vprašanje — zato bo treba storiti vse, da se dobijo tudi potrebni krediti.

R. Č.

Na Boču gradijo nov planinski dom

Na pragu drugega desetletja sta se odločili podružnici SPD Rogaška Slatina-Poljčane, da z delom, kjer sta začeli pred 10. leti zgraditev stolpa vrh Boča, kočice v sedlu in ureditev planinske restavracije pri Miklavžu še nadaljujeta. Odločili sta se za gradnjo planinskega doma na Boču, za enkrat skromnejšega obsega, ki se bo potrebam primerno razširil. Te dni so si nekateri odborniki ogledali in izbrali teren in zapele so že prve sekire, da napravijo prostor novemu domu. Kakor pred 10. leti, ko so gradili stolp na Boču, tako vlada pri nas in v planinskih krogih tudi sedaj veliko zanimanje za novo planinsko postojanko. Z novim domom, ki se bo še to poletje začel graditi, bo v doglednem času mnogim ljubiteljem Boča omogočeno daljše bivanje na tej priljubljani gorski točki, kar je bilo sedaj zaradi pomanjkanja primernih prenočišč

otežkočeno. Dom bo imel lepo lego, malo nad sedanjo restavracijo, v idiličnem kotičku sredi brezovega, smrekovega, borovega in brestovega gaja.

Najlepša prilika za ogled prostora se bo nudila v nedeljo 14. julija, ko praznujeta planinski podružnici zgoraj tradicionalno planinsko rajanje. Nedeljsko slavlje bo še posebnega pomena, ker je prireditelj namenjena v prid bodočemu planinskemu domu. Veliko planinsko plesišče, ki bo za ta dan še posebno urejeno, se že gradi in tudi vse druge priprave se že vrše na gorski planoti pri Sv. Miklavžu, kjer je vselej tako prijetno, da pozabiš na vse skrbi, ki te tarejo v dolini. Ob 10. bo ta dan v 500 let stari cerkvi priprošnjika sv. Miklavža služba božja, nato pa veselo rajanje. Pri prireditvi sodeluje priznana godba »Drave« iz Maribora.

Celje

Nadloga, ki jo je potreba odpraviti

Že dolgo časa se v Celju, zlasti v nekaterih delih, zelo neprijetno občutil izredna nadloga, ki jo povzročajo razni tovorni avtomobili, avtobusi in motociklisti. Ugotoviti je treba, da vozijo motorna vozila po celjskih ulicah z mnogo preveliko brzino in da obstoji trajno velika nevarnost nesreče. Zlasti se opaža, da vozijo posebno težki tovorni avtomobili na raznih križiščih z izredno naglico. Tako križišče je n. pr. na oglu s Cankarjeve na Kralja Petra cesto in od tam dalje proti Gaberju. Isto velja za naravnost divje dirjanje najtežjih tovornih avtomobilov po Gregorčičevi ulici in od tam dalje proti Gaberju, pa deloma tudi po Miklošičevi cesti. Brezobzirnost vozačev v tem delu mesta je skrajna. Mestna policija bi morala tukaj zelo strogo nadzorovati promet.

Druge nadloga so motociklisti. Ti so se navadili, da smatrajo mestne ulice, posebno one, ki so nekoliko vstran od

središča mesta, za priljubljen kraj za preizkušnje svojih vozil pa za vaje v vožnji. Posebno radi si izbirajo za to razne ulice v bližini mestne ljudske šole. Po teh ulicah je posebno med šolskim letom mnogo šolske mladine, katere življenje in zdravje je s takim dirkanjem dostikrat ogroženo. Ne ozirajo se taki vozači na policijske predpise in opravljajo take poskusne vožnje navadno tudi z odprtim izpuhom.

Brezobzirni pa so tudi razni kolesarji, ki se dostikrat ne zmenijo za policijske predpise. Divje dirjajo po ulicah, ne da bi dajali kaka opozorila z zvoncec, ponoči vozijo brez luči itd.

Vsem takim nedostatom naj bi varnostna oblast pričela posvečati nekoliko več pozornosti. Saj Celje ni kaka hribovska vas, kjer bi bilo vse dopuščeno, ampak je mesto in še celo letovišarsko mesto, kjer bi se take stvari še posebno ne smele dogajati.

e Nov krompir se na celjskem trgu prodaja po 3 din kilogram.

e Posledice minule otre zime so se sedaj pričele kazati na sadnem drevju. Nekatera zmrzla sadna drevesa so v spomladni še v zadnjem naporu pognala nekaj zelenja, sedaj pa so se pričela sušiti. Po vrtovih in sadonosihih je videti mnogo takega drevja, ki ga bo treba posekati.

Občni zbor Kluba prekmurskih akademikov

V ponedeljek je bil v prostoru »Meščanskega doma« VII. občni zbor Kluba prekmurskih akademikov. Udeležilo se ga je precejšnje število akademikov in zlasti mnogo abiturientov. Občni zbor je vodil dosednji predsednik Koloman Ciguth. Poleg poročil dosedanjih odborov je bila važna predvsem debata, ki je izvenela v sklepno misel, da bo tudi v bodoče temeljilo delo K. P. A. na sedanjih temeljih, ki edini omogočajo pravo sodelovanje prekmurske akademske mladine različnih svetovnih naziranj če le to sodelovanje iskreno želi ter hoče po svojih močeh prispevati k izboljšanju prilik v svoji ožji domovini. Iz različnih predlogov je bil načrtan za letošnje leto tudi konkreten delovni program, katerega izvedba bo v največji meri pokazala zrelost in odločnost mladega prekmurskega inteligenčnega naraščaja, saj bodo merilo pri tem presojanju uspehi, ki jih bo dosegel kljub morebitnim oviram. Klub

c Gradbeno gibanje letos v našem mestu ni posebno živahno. Gradi se par novih stavb in sicer ena trnadstropna hiša v razlagovi ulici, v Strossmajerjevi ulici se bo dvignila hiša ključavničarja Grada iz enonadstropne v dvonadstropno, v okolici se gradi par eno- in dvostanovanjskih hiš. V tem času so se vedno renovirala po mestu tudi stara poslopja, letos ni znamenit nobenega slučaja. Sedaj je okoliški urad razpisal dela za gradnjo prizidka pri poslovalnici v Vodnikovi ulici, s tem pa bo letošnja gradbena sezona v našem mestu menda tudi zaključena.

Ptuj

p Zasedli so mladega tatu. Včeraj popoldan si je hotel neki 12 letni deček iz Jurovcev izposoditi kolo za nedoločen čas izpred bolnišnice, a so ga pravočasno zasedli in ujeli.

p Kopalci se pritožujejo. Poleg tega, da je nujno potrebno mestno kopalnico obnoviti in precej preurediti, morajo kopalci prečestokrat prenašati še posebne nevednosti na tem mestu Drave, ki prinaša ob obrežju temne pasove smrdljive vode. Ta smrad pa predvsem povzroča kanal iz vojašnice, ki vodi nekoliko više od kopalnice v Dravo. Iz tega kanala se od časa do časa izteka gnojica in razni odpadki v taki količini, da voda okrog kopalnice zasmrdi, kar je skrajno nehygienično. Zato se številni kopalci obračajo na mero: dajna mesta, da se te nevednosti na kakršen koli način čimprej odpravijo.

p Kulturno življenje je zamrlo. Ko se napolnijo velike počitnice, je kulturno življenje v Ptuj povsem zamrlo. Pestre prireditve, ki so se prej vrstile dan za dnem, so prenehale. Ni mladine, ki je najdelavnejša v vseh kulturnih društvih. Čim se se šolska vrata trdno zaprla, se je mladina razkropila na vse vetrove.

o Za redne vseučiliške profesorje na ljubljanski medicinski fakulteti so imenovani dr. Franc Hribar za patološko medicino, dr. Karl Lušicky za interno medicino in dr. Božo Lavrič za kirurgijo.

o Nov vseučiliški profesor. Za rednega vseučiliškega profesorja etnologije v Ljubljani je imenovan bivši minister in dosedanji ravnatelj etnografskega muzeja v Ljubljani dr. Niko Zupančič.

o Temelje rimske vile so odkrili pri kopanju na njivi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

VELIKA TRAMVAJSKA NESREČA V SUBOTICI

Med Subotico in Palčcem sta trčila dva tramvajska voza, kar je imelo hude posledice. Oba voza sta razbita, teže in laže ranjenih pa je 7 oseb. Na srečo ni bilo smrtnih žrtev.

280 URADNIH TURISTIČNIH KRAJEV V DRŽAVI

Uradna statistika navaja, da je v Jugoslaviji 280 krajev, ki so uradno proglašeni za turistična mesta. Seveda je število turističnih krajev spričo prirodnih lepot naše države zelo majhno. Gotovo je, da ima skoraj sama Slovenija toliko uradno in neuradno priznanih turističnih krajev.

INSTITUT ZA SPORTNO MEDICINO V BEOGRADU

Medicinska veda je uvedla v naši državi novo panogo: sportno medicino. Beograjski profesor dr. Arnovičević je ustanovil institut za sportno medicino na kliniki beograjske medicinske fakultete. Prvi profesor tega instituta je dr. Vojin Smolaka.

TROLEJBUSNI PROMET V SKOPLJU

Mestna občina v Skoplju je sklenila uvesti promet s trolejbusi. V ta namen je najela pri Hipotekarni banki 50 milijonsko posojilo, ki ga bo uporabila za uresničenje svojega velikopoteznega načrta. Istočasno bo zgradila občina moderno klavnico s hladilnico in uredila mestno kanalizacijo.

Koncert za vojake celjske garnizije

bo v nedeljo, 14. julija, ob pol 11. dopoldne na dvorišču vojašnice kralja Petra I. Osvoboditelja, kjer bo poštvovalni Trboveljski slavček pod vodstvom g. Avgusta Suligoja izvajal vrsto umetnih in narodnih pesmi ter slovenske plesne spremljevalne njem vojaške godbe 39. pešpolka, ki bo izpolnila odmore s primernimi točkami. Te edinstvene prireditve se bo udeležilo vse celjsko vojaštvo in predstavniki javnega življenja v Celju.

* Najtvo pero, znamke »Parker« se je izgubilo. Najditelj naj ga izroči proti nagradi 100 din v upravi lista.

c Umrl je v Libojah pri Petrovčah 33 letni posestnik Franc Vizjak.

* Pohitimo in si čimprej nabavimo srečke Legije koroških borcev ter si tako zagotovimo svoj delež pri krasnih dobitkih: avto »Opel«, motor, šivalni stroj, polje življenjskega zavarovanja za 30 in 20 tisoč din, spalnica, kuhinjska oprema, več koles itd. S tem storimo svojo narodno dolžnost in podpremo organizacijo, ki to v polni meri zasluži v njenih plemenitih stremeljih.

c Dve nesreči. 50 letni mizarški mojster Franc Kunc iz Mariborske ceste v Celju je šel na izprehod na Anški vrh. Tam mu je spodrsnilo, padel je v neko globino. Zlomil si je levo nogo v gležnju in si poskodoval tudi desno ramo. — 48 letna posestnica Pačnik Antonija iz Stražice pri Vojniku je doma padla in si zlomila levo roko v zapestju. — Oba so oddali v celjsko bolnišnico.

Maribor

Priključitev Studencev k Mariboru?

»Več Studenčanov« se je izjavilo v »Delavski politiki« za priključitev našega predmestja k Mariboru. Razlogi so povsem enostavni: hočejo imeti mir, red in plodove sodobne civilizacije. Pritožujejo se radi zanemarjenih cest, zaradi motilcev nočnega miru in namigavajo na neke nerednosti, ki so baje za enkrat še skrite... toda ne za vedno.

Priznati moramo, da ima anonimni »Več Studenčanov« prav, kajti delavec v predmestju tudi ima pravico do zdravega zraka, kakor tudi do nočnega miru, ne verjamemo pa, da bi imeli za naše male nevšečnosti le v naročju Maribora rešila sredstva.

Promet na nekaterih cestah je res tak, da prebivalci popolnoma upravičeno zahtevajo redno in izdatno škropljenje cest. Aleksandrova, Kr. Petra, Dr. Krekova, Slomškova, zlasti pa Radvanjska cesta so one prometne žile, ki so brez izdatnega delovanja škropilnega voza prava nevarnost za zdravje, ne sa-

mo prebivalcev teh ulic, nego tudi za zdravje vseh pasantov, ki imajo kaj opravila na teh prometnih žilah.

Iz obračunskih spisov občine Studenci je razvidno, da je periodično škropljenje nekaterih ulic obremenilo občinsko blagajno le v enem letu za 18.348 din. To je za studenške prilike vidna obremenitev. Seveda, potrebno bi bilo malce priviti davčni vijak, pa bi imeli povsem zdrave prilike. Vprašanje je le v tem, kaj bi bilo bolj prijetno »Več Studenčanom«, ali to, da pritisne na davčni vijak lastno zastopstvo, ali pa — mestna občina? Čudežev tudi mestna občina ne zmore.

Drugo vprašanje pa je: ali je možno doseči večji efekt z denarnimi sredstvi sedanjega studenškega občinskega proračuna? Dobro poučeni pravijo: mogoče je, toda šele takrat, če bodo prejeli politični eksponenti za svojo »zvestobo« plačilo od svoje stranke, ne pa od politične občine. Eden od podpisanih »Več Studenčanov« naj mirno in dostojno po-

ve, toda na seji občinskega odbora! kje žuli čevlji, pa bo zopet mir. Ni nujno, da bi bil »eksponent politike« strašilo za naše napredno predmestje.

S kalilci nočnega miru bo tudi enostaven obračun. Kar mirno jih zaupajmo orožniški postaji v Studencih, obenem pa ne pozabimo, da je to zlo le deloma posledica preskromnega števila studenških policajev. Pravi Studenčan nima ne denarja, ne smisla za ponočno razgrajanje. Ponočni razgrajalci so nezaželjeni elementi. Drugi in večji del ponočnih razgrajalcev pa smotreno vzgaja le preveč razvito »kšeftarstvo« v Studencih. Na komaj trasirani novi cesti se že pojavijo gostilne in trgovine. Studenčani potrebujemo poštenega regulatorja cen, dober primer, ostalo bo naredil delavec sam. Le nikar ne verjamimo, da bodo zmagovalci v borbi proti alkoholu in kšeftarstvu — policaji, tudi ne mestni policaji, verjamimo pa, da bo zmagovalka zdrava pamet in odločno dejanje. — Pika.

Prisrčno slavlje pri Ipavčevi pevski župi

Pred dnevi je bil občni zbor Ipavčeve pevске župe, ki ga je vodil prof. Mirk. Po poročilih funkcionarjev je bil izvoljen po večini stari odbor s predsednikom g. prof. Mirkom na čelu.

Ker je dosednji dolgoletni župski zborovodja g. Albin Horvat radi preobremenjenosti odklonil ponovno izvolitev, je prevzel to mesto g. Milan Pertot, dirigent Glasbene Matice, kar so navzoči iskreno pozdravili; g. Horvatu pa se je predsednik v lepih besedah zahvalil za njegovo dosedanje neumorno delo.

Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik bratske Hubadove župe in I. podpredsednik savezne uprave g. dr. Švigelj iz Ljubljane. V lepem nagovoru na g. prof. Mirka, ki je že od ustanovitve župe l. 1931 njen neumorni in zaslužni predsednik, je naglasil njegove nevenljive

ve zasluge za glasbeno in posebej še za pevsko kulturo našega naroda kot plovodit skladatelj in večkratni zborovodja ter ga je v imenu savezne uprave v znak priznanja odlikoval z zlato kolajno in diplomom. Sledil je dolgotrajni aplavz navzočih, ki je dobrega predsednika gani do solz.

Ker pevskim zborom primanjkuje primerne snovi za izvajanje, bo župska uprava v kratkem izdala prvo edicijo pesmi za mešane in moške zборе, ki so jih prispevali domači skladatelji.

Občni zbor je potekel v najlepši harmoniji med upravo in delegati. Ti so predlagali, da uprava napne vse sile za dosego večjega uvaževanja od strani javnosti in podpore od pristojne oblasti, da bo mogla župa še uspešneje vršiti svojo nalogo.

Tečaj za industrijske gasilce

1. julija se je pričel v Mariboru tečaj za industrijske gasilce, ki ga obiskuje okoli 120 udeležencev. Tečaj se vrši v mariborskem Gasilskem domu na Koroški cesti in ga vodi predsednik mariborske gasilske čete ravnatelj g. Bogdan Pogačnik. Glavni predavatelji so inž. Krajncič, prof. Modic, g. Kramberger in g. Kesler. To je prvi te-

čaj te vrste v državi.

V kratkem se bo pričel enak tečaj tudi za industrijo na desnem bregu, ki bo v tezenski šoli. Vodil ga bo starešina Gasilske župe Maribor desni breg g. Jože Klemenčič. Za oba tečaja je v Mariboru veliko zanimanje, zlasti pa odobrava to gasilsko akcijo naša industrija, kateri je prav za prav namenjena.

Kako je z obvezno telesno vzgojo v Mariboru

V smislu zakona o obvezni telesni vzgoji za vso državo je prevzela zadovno iniciativo mariborska mestna občina. Zbrala je obveznike in jih poverila postavljenim vaditeljem. Ustanovljeni so posamezni tečaji, ki jih obiskujejo zlasti obrtniški vajenci, pa tudi trgovski. Obisk je zadovoljiv, čeprav nekateri obrtniki in trgovci po mnenju mestne občine še ne morejo pravilno doumeti smisel in pomen te obvezne telesne vzgoje.

Poleg rednih telovadbe v mariborskih telovadnicah prirejajo obvezniki tudi daljše in krajše izlete. Tako je bil pre-

teklo nedeljo celodnevni izlet na Pohorje, ki je pod vodstvom vaditeljev prav dobro uspel.

V kratkem se bo pričel plavalni pouk na Mariborskem otoku, in sicer ob nedeljah dopoldne, redno kopanje pa bo ob delavnikih med 18. in pol 20. uro zvečer v mestnem kopališču, kar bo nadomestilo redno telovadbo.

Stroške za tečaje obveznikov za telesno vzgojo nosi mestna občina, ki je tečajnikom nabavila tudi posebne telovadne oziroma sportne obleke.

Lastninski prenos »Astorijske« odklonjen

Pred tedni je bila sodna dražba poslopja kavarne »Astorijske« v Mariboru. Poslopje je izdrazil mariborski veletrgovec Karl Wesiak. Te dni pa je ljubljansko apelacijsko sodišče odklonilo lastninski prenos kupljenega poslopja in bo zato

razpisana ponovna dražba. Kot drugi najresnejši reflektant pri dražbi je bil Slovenec g. Petan, znani lastnik hotela »Milinov« in »Velike kavarne« v Zagrebu.

SLABOUMNICA SKOČILA V DRAVO

V Studencih je Ob izvirskih skočila sinoči v Dravo 33 letna Neža K. iz Grobelnega pri Celju. Njeno dejanje sta opazila dva mladeniča, ki sta se pognala v valove in rešila žensko gotove smrti. Izjavila je, da je vzrok poskušene samomora nesrečna ljubezen, vendar pa tega ni resno jemati, ker je kazala nesrečnica znake slaboumnosti. Žensko so prepeljali v bolnišnico.

m Premeščen je znani mariborski zdravnik dr. Davorin Gijan iz Ptuja v bolnišnico v Murski Soboti.

m Upokojen je banovinski cestni nadzornik Anton Prelesnik pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru.

m Iz banovinske službe. Od okrajnega načelstva v Mariboru je premeščen služitelj Martin Omerzo k okrajnemu načelstvu v Lendavo. K okrajnemu načelstvu Maribor levi breg je premeščen banovinski uradniški pripravnik inž. France Adamič od kmetijske šole v St. Juriju ob juž. žel.

m Nepoštena postrežnica. Zasebnici Miniki Filipičevi z Meljske ceste 29 je postrežnica pokradla več stvari: obleke, perila in razne jestvine. Tatvina je prijavljena oblastem.

m Lov za žeparjem, ki je izrabil gnečo v avtobusu in ukradel neki ženski torbico z denarnico, se je razvil na Glavnem trgu ter v sosednjih ulicah. Žeparja Sveca je ujel stražnik v Dravski ulici in ga odgnal na policijo.

optični predmeti?.. peteln

m Brat in sestra ponesrečila? Ze 6. l. m. sta odšla na Pohorje 27 letni predilniški mojster Ivan Simonič in njegova 20 letna sestra Anica iz Studencev. Od takrat ni od pogrešanih nobenega glasu. Njuni starši se boje, da se jima je pripetila kakšna nesreča.

m Umrl je pri Sv. Martinu pri Vurbergu 66 letni veleposesnik Janez Klemenčič, brat pobreskega upokojenega šol. upravitelja g. Jožeta Klemenčiča.

m Otroci se je vrezal s koso. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 5 letnega viničarjevega sina Alojza Pergerja, ki se je med igro s koso vrezal v levoico.

m Splavarji so se stekli v vlak. Med Ormožem in Cakovcem so se stekli dravski splavarji. Med pretepom je bil z nožem hujše ranjen 48 letni splavar Anton Garneš od Sv. Lovrenca na Pohorju, ki so ga prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Tudi junij je bil hladen

Letošnji junij je bil nekoliko hladnejši in s padavinami bogatejši kot lanski.

Najtopleje je bilo 16. junija s 27,6° v senci, najbolj mrzlo pa 1. junija jutraj s 7,2° C. Toplotna razlika je bila 20,4 stopinj. Vročih dni s toploto 25 stopinj in višjo je bilo 10. Povprečna junijska toplota je znašala 18,2, povprečna najvišja 23,1, povprečna najnižja pa 12,1 stopinj.

Pretekli mesec je bil precej moker. V 16. padavinskih dneh je padlo 109,6 mm dežja. Povprečno pride na posamezen padavinski dan 6,8 oziroma okrog 3,7 mm dežja na vsak junijski dan. 17. junij je bil najbogatejši padavinski dan; tedaj je dosegla dnevna višina padavin točno 37 mm. Samo en dan, in sicer 18. junija smo imeli letos v Mariboru in bližnji okolici točo, vendar ni povzročila posebne škode, ker je padala med dežjem in bila je tudi zelo redka.

Lanski junij je imel manjšo mesečno vi-

m Davčni poziv. Davčna uprava za mesto Maribor poziva vlagatelje prijavi družbenega davka in dodatnega davka, oziroma pridobnine podjetjem-knjigašem, ki imajo svoj glavni obrat na področju banovine Hrvatske in poslujejo na področju dravske finančne direkcije, da prijave čimprej vložijo.

m Čigava je zlata zapestna ura? Soproga magistratnega uradnika Ivanka Krambergerjeva je našla zlato damsko zapestno uro. Lastnica naj se zgloši na policiji.

m Tatvina v starinaru. Starinarica Marija Schell s Koroške ceste 21 je prijavila, da ji je neznanec ukradel iz trgovine dva kosa blaga in ji napravil 800 din škode.

m Napad v gostilni. V neki gostilni v Kneza Koclja ulici je neki moški brez vzroka napadel 55 letnega poštnega zvanika Ivana Kovačiča in ga z nožem zabodel v prsa ter ga nevarno ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m Posesiva gredo iz rok v roke. Apaški župnik Ivan Čilenšek je kupil od Vere Deklevo polovico hiše v Gosposki ulici 52 za 350.000 din; Ana in Lovrenc Karamžina sta kupila od Franca Lampeta hišo na Koroški cesti 43 za 550.000 din; Elizabeta Spilman je kupila od Elizabete Trop hišo v Frankopanovi 23 za 300.000 din; Franc Kranjc je kupil od Josipine Kreheljeve hišo na Radvanjski cesti 8 za 230.000 din; hišo posestnika Ivana Cverlina v Turnerjevi ulici 13 sta kupili Gena Banovšek in Ana Petek za 67.500 din; Kristina Cernejevič je kupila od Marije Zeliskove hišo na Koroški cesti 68 za 65 tisoč din.

Kino

* Grajski kino. Danes izborni francoski film »Clovek zver«. Jan Gaben, Simone Simon.

* Kino Union. Do vključno petka »Grešniki v raju«, vefilm romantične in napete vsebine z Magdo Evans in John Bolevsom v glavnih vlogah. — Naš prihodnji spored: »Kralj sporta«.

* Esplanade-kino. Do vključno petka veleinteresančni, napeti francoski film »Ultimat 1914«, po resničnih dogodkih.

Radio

Četrtek, 11. julija

Ljubljana: 7 jutranji pozdrav, poročila, nato pa veseli zvoki do 7.45; 12 pisano polje (plošče); 12.30 poročila; 13.02 opoldanski koncert Ro; 14 poročila; 19 poročila; 20 deset minut zabave; 20.30 Akademski pevski kvintet; 21.15 reproduciran koncert simf. glasbe; 22 poročila; 22.15 za dobro voljo. — Beograd: 17.45 koncert beograjskih otrok; 18.30 vokalni koncert; 19.10 poročila; 19.40 koncert Ro; 20 ura humorja; 21.10 narodne pesmi ob spremljavi tamburaškega orkestra; 21.40 poročila. — Sofija: 17.30 plesna in zabavna glasba; 19 narodna glasba; 20 raznovrstna glasba in pesmi; 20.30 vokalni koncert; 22 plesna glasba. — Firence: 17.15 plošče; 19.30 pester program na ploščah; 22.20 operni odlomki (pl.); 23 raznovrstna glasba in petje. — Budimpešta: 17.15 ciganski orkester; 18.20 plesna glasba; 20.15 orkester opere v Budimpešti; 22.10 ciganski orkester; 23.25 melodije iz filmov.

šino dežja in tudi manjše število padavinskih dni.

Barometerski pritisk se je v preteklem mesecu gibal med 740,8 in 726,5 mm in je povprečni pritisk dosegel 735,8 milimetrom.

Najvišja relativna vlažnost je junija dosegla 89%, najnižja 42% in povprečna mesečna vlažnost 68 odstotkov.

Povprečno je bila najbolj suha in hladna prva tretjina junija, druga tretjina je bila najtopleša in tudi najbolj mokra, zadnja tretjina meseca pa je bila najbolj oblačna.

Povprečna junijska oblačnost je znašala 5,3 desetine z oblaki zastrtega neba. Junija ni bilo nobenega popolnoma jasne dneva.

Junij je bil precej vetroven mesec. Popolnoma tihega dneva sploh nismo imeli. Najbolj pogosto je pihal jug, za njim pa severozapadnik.

Turnir za prvenstvo SK »Vidmarja«

Turnir prehaja polagoma v zaključno fazo, vendar pa je splošni položaj zaradi številnih prekinjenih in preloženih partij še močno nejasen. Tudi sinočnje 9. kolo ni prineslo bistvenih izprememb. Posebno je treba poudariti partijo Certalič-Ketiš, ki je končala v rekordnem času ter je bila podobna sunkovitemu plazju. Certalič je zaigral skrajno lahkomiselno, za kar ga je Ketiš temeljito kaznoval. S to izgubo, ki sicer ne šteje za klubski placement, si je Certalič zapravil precej izgledov za eno najboljših mest. — Lukeš B. je »opešal« tudi proti Marvini, ki je s holandsko obrambo lepo prodril ter sigurno zmagal potem, ko je Lukeš nekoliko žrtvoval figuro. — Najlažje je dobil Skralovnik proti Hvaliču, ki ga ni bilo

k igri ter je izgubil s kontumacem. — Senekovič se je s figuro manj dolgo upiral Pečetu, toda v zaključni fazi je primoc figure odločila, nakar je Senekovič predal. — Najdaljša je bila partija Kukevec-Reinsberger. Slednji je podvel zelo močno obrambo, ki je imela ofenziven značaj, vendar pa z njo ni uspel ter j moral spričo materialnega minusa predati. — Partiji Lukeš Fr.—Gerželj in Kster—Sonan sta bili preloženi. — 10. kol izjemoma v petek, 12. t. m., ob 20. Stanje po 9. kolu: Kuster 7(1), Gerželj in Kukovec 6(2), Certalič in Lukeš Fr. (1), Marvin 4(1), Peče in Reinsberger 4(1), Sonan 4(1), Ketiš 4, Skralovnik 3(1), Lukeš B. 2, Senekovič 1(1) in Hvalič 0(1) točk.

Zanimivosti

Mnenja o dejanski moči sovjetske vojske

Tuji strokovnjaki: Udarnost ruske oborožene sile je dragocena za zaveznika

Leta 1937. je bila sovjetska vojna industrijska produkcija na prvem mestu v Evropi. Francoska produkcija jekla je bila 1925 še tri in polkrat večja od one v Rusiji. Leta 1936. je pa slednja za dva in polkrat prehitela Francijo.

V sovjetskem načrtnem poljedelstvu se v veliki meri uporabljajo takomenovani traktorji-gosenice, ki se lahko dajo takoj izpremeniti v tanke. Traktoristi s polj so obenem kvalificirani tankisti, tovarne traktorjev pa hkrati izdelovalke tankov, o kateri je poveljnik vseh nemških tankovskih oddelkov, general Guderian že 1935. dejal, da postavlja rdečo vojsko na čelo vseh ostalih.

Sovjetsko gospodarstvo je neodvisno od tujine. Ni jim treba upoštevati nobenih surovin za vojno industrijo. Nemški polkovnik Bülow piše: »Danes sta samo dve državi, ki imata vse pogoje za popolno samostojnost in neomejeno proizvodnjo motorjev in letal, namreč: sovjetska Rusija in USA«. V pogledu petroleja je Rusija edina država v Evropi, o kateri se lahko uveljavi izrek teoretika motorizirane vojske, generala Einmannsbergerja: »Reka, ne, veletok petroleja mora neprestano pritekati tistemu, ki se vojskuje«.

Rdeča vojska je prevzela vse tehnične pridobitve modernih zahodnih vojsk. Zgradila je industrijska središča, ki omogočajo popolnoma samostojne operacije vojaških okrožij. Tako je finsko vojno vodilo samo leningrajsko vojaško okrožje. Takšna samostojna okrožja ima Ukrajina, tudi Daljni vzhod. Posebna daljnovzhodna vojska je zrasla kakor samostojna država. Evropska Rusija bi zdaj vojno na vzhodu prav toliko čutila, kakor kaka nevtralna država na meji vojskuje se sile. Še leta 1933. je znašal preračun za sovjetsko državno brambo 1,5, zdaj znaša že 57,1 milijarde rubljev na leto. Efektivni redne vojske so 1934. šteli 940.000, 1936. že 1.300.000 vojakov. Mobilizacijske možnosti Rusije se gibljejo med 30 do 40 milijonov mož. Samo v l. 1935/36. se je izvežbalo 11.500 letalcev. Stanje letalstva se je od 1934 do 1938 povečalo za 330%, malih tankov za 2500, lahkih in srednjih tankov za 750, strojnic za nad 200, protitankovskih in protiletalskih strojnic za 700, istih vrst topov za 450, težkega topništva za 200%.

O sovjetskem letalstvu piše angleški strokovnjak Liddel Hart: »Sovjetsko zračno brodogradništvo je trenutno najmočnejše na svetu«. General Guderian pravi: »Rusi so prikupili, posneli in svojim smotrom prilagodili najboljše tuje konstrukcije avtomobilov in tankov, Forde, Carden-Lloyde, Vicerse, Renaulte in Christie. Ob teh strojih so izurili svoje čete v taktične in operativne namene. Konjeniška vojska Budjonega iz l. 1920. se je izpremenila v oklepno vojsko Vorošilova iz leta 1935. Max Werner dostavlja, da je sovjetska vojska edina na svetu, ki v sklenjenih vrstah uporablja plavajoče tanke dvoživke. Sovjetska kavalerija je močnejša od nemške, francoske, italijanske in japonske skupaj.

Boji za Mannerheimovo črto so pokazali, da ima sovjetska vojska granate, ki ob eksploziji razvijajo silno vročino, spričo katere se jeklo in železo doslovno topita. Bivši francoski letalski minister Pierre Cot je napisal: »Dežela, ki ima sovjetsko Rusijo za zaveznika, bo nepremagljiva«.

Težki bombniki tvorijo danes 20% zračnega brodogradništva Rusije, lovski letala 30%. Nosilnost letal se je povečala od 2000 ton na 6000, strojniški ogenj letal je pridobil na učinku za 300%. Glede podmornic je Rusija prva država na svetu. Še leta 1934. je prišlo v sovjetski motorizaciji na vsakega vojaka 7,74 konjskih sil, lani že 13. Ruski častniki zbor, ki je izšel iz sovjetskih šol v zadnjih petih letih, se je povečal pri peloti za 111, pri konjenici za 66, pri oklepni avtomobilni in tanki za 154, pri topništvu za 124,5, pri letalstvu za 148%. Število letalcev je naraslo za 184, letalskih inženirjev pa za 801%. Država ima 63 vojaških šol, 23 letalskih in vojno-tehničnih šol, 14 višjih vojnih akademij in 6 vojaških fakultet.

Znani so sovjetski snyperji, mojstri v streljanju, ki so pri mednarodnih tekmah v Londonu 1938 odnesli šest prvih mest. Rusi imajo letalce, ki so preleteli več milijonov km (pravijo jim v šali »letalski milijonarji«) ter imajo za seboj nad 7000 poletov. So sovjetski tankisti, ki so presedeli po 2500 ur za volanom. Pomočnik francoskega generalnega štaba, general Schweisguth je napisal o njih: »Videli smo skoke tankov ob premagovanju zaprek, ki so dokazali kakovost materialnega dela in spretnost posadke«.

Morala ruske vojske je visoka. To je rod ljudi, o katerih celo nacistični pisatelj A. Just pravi: »Ob tistem, kar so napravili sovjetski letalci, ki so v marcu in aprilu 1934 stodesetglavo posadko potopljene polarne ladje »Čeljuskin« rešili gotove smrti na ledeni plošči in jo spravili na kopno, je svetu postalo jasno, kako velika požrtvovalnost, resničnosti in pravega junaštva polne veličine je v ruskem človeku«.

Iz carske opere k misijonarjem

Na morski obali v Južni Kaliforniji stoji cerkva, v kateri poje v prazničnih dneh ženska, ki ima romantično preteklost. Je to Marija Karinska, svoj čas primadona carske opere v Petrogradu. Kot 12letno dekle je izvajala takšne abrobacije na konju, da so se ji vsi čudili. Petja se je učila pri slavnem Šaljapinu, ki jo je šolal na lastne stroške. Postala je operna pevka, miljenka vse Rusije. Gostovala je po vseh večjih gledališčih Evrope, v dveh letih je zaslužila dva milijona rubljev.

Ameriški inženir in prva morská mina

Leta 1776. je izbruhnila sedemletna vojna med Američani in Angleži. Istega leta je napravil hrabri Američan David G. Bushnel prvo vožnjo s podmornico, ki jo je sam konstruiral.

V njujorški luki je bil usidran tedaj angleški vojni brod »Cagle«, ki je s topovi grozil mestu in pristaniškimi napravam. Bushnel se je odločil ladjo napasti. Napolnil je sod s 75 kg smodnika, ga pri-

Po svetovni vojni je Karinska morala bežati iz Rusije. Skozi Sibirijo je dospela na Kitajsko. V Šanghaju jo je neki režiser angažiral za pevsko turnejo po svetu. Toda do tega ni prišlo. Lepa Marija se je sprijaznila z nekim ameriškim misijonarjem, šla je z njim v Kanado, kjer je prebivala osem let. Kasneje je prišla v USA, ker je našla misijonsko zatočišče ob lepi kalifornijski obali. Pravi, da ni bila še nikoli tako srečna, kakor je zdaj...

vezal na svojo podmornico in se v varstvu teme bližal ladji. Sod je imel zažigalec tempiran. Bushnel je nameraval pridriti svojo »mino« k angleški ladji, toda ker je bilo morje zaradi visoke plime razburkano, se mu je mine izmuznila iz rok. Bushnelu ni kazalo drugega, kot da se je moral oddaljiti od nevarnega mesta.

Mina je eksplodirala blizu »Caglea«. Angleži so naglo izpluli iz luke.

Avtomobilska pot skozi puščavo

Puščava El Tih na Sinajskem polotoku pri Sueškem prekopu je ena najpuščobnejših na svetu. Stoletja je vodila po njej le težko prehodna karavanska pot na kamelah. Zdaj so skozi puščavo zgradili asfaltirano cesto, ki je postala važna strategična zveza Egipta s Palestino.

220 km dolga, lepa cesta veže palestinsko mejo s Port Saidom. Cesto je zgradila lani družba Shell iz povsem novega materiala, mešanica puščavskega peska z bituminozno snovjo. Avtomobilska pot je tako zvezala kraje, ki so bili tisočletja ločeni med seboj.

Ponašanje živali v ognju topov

Čudno je, pa vendar je tako. V svetovni vojni se je divjad še razmnožila. Seveda, ko so začeli topovi svojo smrtno pesem, so se razbežale živali na vse strani. Iz Francije so pobegnili jeleni, ki so se bili razplodili v bivših kraljevskih gozdovih, tja do Rena. Mnogo merjascev se je zateklo v švicarske Alpe.

Bežali so celo volkovi, na zahodnem bojišču manj kakor v Karpatih, kjer jih

ni manjkalo. Te zveri, ki so bile včasih vedno spremljevalec vojnih pohodov, so zaradi novih metod bojevanja obrnile bojiščem rep.

Niso pa bile vse živali enako strahopetne. Drugače tako osramočeni dolgoušec se je hrabro držal. Ni se bal kanonade ne tankov. Prirodni njegovi sovražniki so izginili, lov na divjad je bil na bojiščih prepovedan. Zato so se zajci zelo razplo-

Življenje je komedija . . .

Dobri vojni Tolstek si je zadovoljno mel roke, ko je med malimi oglasi čital v rubriki »Dopisovanje« besedilo, ki ga je upravi poslala njegova hči: »Dražestna, elegantna — dobrodošla vsakomur, cena zmerna. Obrnite se na Dolno ulico, št. ...«

— To je res vprav izvrstna ideja, ker »Dopisovanje« prečita vsak naročnik. Tako bom kmalu prišel do denarja in lahko zadostil muham svoje hčere. (Nekdo zvoni.)

Tolstek: — Da ni to?... (Veselo) Naprej! Vstopi gospod Boltek Grča, lep, morda malo pomehkužen priletnež. Opazivši gospoda Tolstka, vzdihne:

— Oh, pardon, gospod! Jaz sem po vsej priliki...

Tolstek: — Izvolite same, gospod. Vi prihajate zaradi oglasa...

Grča (bojazljivo): — Res je, toda...

Tolstek: — Ah, ah! Vi torej želite dražestno... elegantno... svetsko... hehehe...

Grča (se odkasaja): — Priznavam, da me je ta oglas silno zanimal, pa ako...

Tolstek (mu preseka besedo): — Bodite prepričani, da boste sklenili izreden posel, kakršni pridejo redko na vrsto. Jaz vam jo najtopleje priporočam.

Grča (misleč, da je Tolstek cinik): — Kako to, da se vi bavite s takšnim poslom?

Tolstek: — A komu naj ga poverim? Morda agentom?...

Grča (neodločno se smeje): — Tako nekako...

Tolstek: — No, še tega mi je treba, da jo dam v njihove umazane roke! Raje obavljam svoje posle sam... Tri leta jo imam, pa niti enkrat ni potrebovala »zdravnika«, kakor pravijo. Zmerom je pripravna in — varčna...

Grča: — Varčna?

Tolstek (globoko resen): — Da, jaz jo uporabljam vsak dan, vsak čas...

Grča (preplašen): — Ah...

Tolstek: — Vse to le za nekaj litrov tedensko...

Grča: — Torej... ima rada šampanjec...

Tolstek (sprva presenečen, potem prasne v smeh): — Hahaha, imenitno ste rekli — šampanjec! In kako je ubogljiva, dosti je, da se je le s prstom dotaknete...

Grča: — Ah, torej ona ima rada tudi to?

Tolstek: — In še kako? Pripravljena se je vzpeti kamor koli, z vami gre, kamor želite...

Grča: — Ah, tedaj dobro. (Zatisne oči.) Torej, majhni izleti, hehehe...

Tolstek: — Lahko greste tudi v šestero, dva spredaj, dva zadaj.

Grča: — Ah, no, to je malo preveč.

Tolstek: — Kakor vam drago. Lahko se sedaj pogodimo.

Grča: — Kakšni so vaši pogoji?

Tolstek: — Pa recimo, tri tisoč na mesec, medtem...

Grča: — Če je prvorazredno blago, pristajam...

Tolstek pozvoni. Hči Luca vstopi. Na sebi ima svilen haljo, v roki cigareto, njena poza je hipermoderna:

Italijanski general Grazioli primerja ruskega častnika z Napoleonovim generalom. Angleški poveljnik čete v Egiptu, general Wavel pa pravi: »Sovjetski poveljniški sestav je mlajši, kot v drugih vojskah, mlajši, kot angleški. To je pozitivna črta. Vojska potrebuje mlajše in fizično močne častnike«. Francoski vojaški pisatelj Henry Bidou pa meni o sovjetskem vojaku: »Pred nami stoji vojak, ki razpolaga s tolikšno izobrazbo, disciplino in človeško resnostjo, kakor je ne najdemo v nobeni drugi vojski«. Konservativni angleški list »The Round Table« je marca 1937 napisal: »Z gotovostjo lahko trdimo, da se v pogledu vojaške morale ne more nobena vojska na svetu kosati z rdečo«.

(Iz knjige Stanka Dornika: O Sovjetski zvezi, Naša založba, Ljubljana, 1940.)

dili. Za časa premirja, na nekaterih delih fronte so o božiču 1914 priredili nemški in francoski vojaki skupen lov na zajce in spravili velik plen.

Tudi ptice so ostale in mnoge pevke so vsako jutro ob basu težke artilerije vežbale grla. Neka lastavica se je bila ugnedila komaj meter proč od zakrite cevi strojnice, ki je stalno regljala smrtonosno pesem predse.

Kadar grmi

Glasoviti grški modrijan Sokrat je imel ženo Ksantipo, ki ni bila na nič kaj dobrem glasu. Eni pravijo, da je bila strašna žena, drugi spet trde, da je bila vzorna zakonska polovica, ki se je vedno trudila, svojega nevednega moža privaditi na red. Ko je nekoč Sokrat spet pozno prišel domov, ga je Ksantipo oštelila. Sokrat je molčal, kar je Ksantipo še bolj razjezilo. Pograbila je vedro vode in jo zlila na modrijana. Ta je pa mirno dejal:

— Vedel sem, da ne more biti dežja brez grmenja...

800 let staro preprogo Iranijo v Brašovu v Romuniji. Zanj je ponujala neka ameriška tvrdka pol milijona dolarjev, lastnica, cerkvena občina, je pa ponudbo odklonila.

Boksar: — Torej, si me dobro razumel. Če mi bo trda predla med borbo, me pokličite na telefon!

— Oh, pardon, morda motim? Tolstek: — Nikakor ne. Vprav se pogajam z gospodom o tvoji stvari. Gospod je namreč najemnik. (Grči): — Ha, to je sladka! In živa!

Grča (zase): — Čudna družina! Luca (se lokavo približa Grči): — Vi gospod torej želite?...

Grča (razigran): — Da, da gospodična, samo ako...

Luca (se zvija pred Grčo, ki jo pohlepno gleda): — Bodite prepričani, gospod, da boste zelo zadovoljni...

Grča (stopi bliže, glavo je že izgubil): — Oh, jaz, jaz...

Tolstek (mirno in nedolžno): — V ostalem lahko takoj poizkusite, če želite...

Grča (ves iz sebe se vrže na Luca in jo objame): — Da, takoj, takoj... Samo kje? In kdaj?... Kako?... V vaši sobi?... V vašem...

Luca (vsa besna prilepi Grči krepko zausnico): — Pustite me, vi brezobrazni prasec...

Grča (ves presenečen k Tolstku, ki ne razume ničesar): — Toda, gospod, kaj pomeni to?... Menil sem, da sva sklenila kupčijo, medtem pa vaša hči noče vedeti ničesar...

Tolstek (hoče razjarjen navaliti na Grčo, toda hči ga zdrži): — Brezobzirnež! Satir! Stari mehužnež! Pride sem, da si izposodi limuzino, hotel bi pa povrh še mojo hči!

Grča (kakor od strele zadet): — Kaj? Limuzino?... Avto?... Saj že imam tri avtomobile...

Tolstek (ga vrže skozi vrata): — Rojdi k vragu, falot!...

Ljubljana

Mesarske muhe in ciprese

To je bila že takorekoč nekaka egipčanska nadloga, ki je letošnje spomladi prišla nad Ljubljano. Namreč ogromni roji mesarskih muh, ki so se pojavljali zlasti v Mostah in tam v okolišju pokopališča pri Sv. Križu in na Žalah. Bilo je veliko vznemirjanja zaradi teh muh, časopisnih člankov, raznih ugibanj in razlag, praznovorni ljudje so videli v tem že taka in taka huda znamenja, skratka cela afera. Dokler ni alarmirana zdravstvena oblast razkrila, da je največje gnezdišče teh mušjih rojev tovarna za klet oziroma tam nagromedeni kupi kosti in drugih živalskih ostankov. Z energičnimi ukrepi je bilo potem kmalu doseženo, da so ti tudi sicer vso okolico zasmrajujoči kupi izginiti in s tem je bilo konec tudi mušje nadloge. Značilno je vsekakor, da so šele muhe morale opozoriti na nehygienske naprave v tej tovarni, poprej tega nihče ni videl. To je vedno tako pri nas: najprej se mora nekaj zgoditi, potem se šele zganemo.

Mušja nadloga je bila torej več ali manj zatarta, ostala pa je govorica, ki so jo takrat zanetili razni »strokovnjaki«, češ da so na stvari veliko krive tudi ciprese, ker se mesarske in druge muhe najraje pasejo na njih, t. j. na sladkih smolnatih sokovih, ki jih izločajo obrezane ciprese. In tako so Ljubljančani za-

čeli pisano gledati ciprese. Zdaj pa je na prošnjo prirodoslovnegea društva podal šef zoološkega instituta ljubljanske univerze prof. Jovan Hadžija o tem izvedeniško mnenje, ki pravi, da nasadi cipres in njihovo striženje ali obrezovanje nimajo prav nobene vzročne zveze z razmnoževanjem mesarskih in nekaterih drugih vrst muh, katerih ličinke potrebujejo za svoj razvoj razpadajočo organsko.

MALE OGLASE

za sobotni »Večernik«, oddajte
že v petek popoldne do 18. ure

predvsem živalsko tvarino. Gotovo je, da tudi mesarske muhe prav rade sedajo na ranjene vejice cipres in ližejo rastlinski sok. Toda ciprese niso nikaka plodišča muh in se tam muhe ne morejo zarediti.

Tako so torej ciprese rehabilitirane in obvarovane nevarnosti, da bi jih ljudje začeli trebiti, in bodo še nadalje ostale nam vsem ljubi okras pokopališč in parkov. Ljubljanske gospodinjice pa pravijo tako: Je kar prav, če se muhe rade pasejo na cipresah, bodo vsaj manj zahajale v naše shrambe in kuhinje.

Ljudje se zavijajo v tople plašče. V jutranjih urah leži nad mestom gosta mokra megla, kot v jesenskem času. Barometer pa se dviga in vremenska napoved obeta zboljšanje, ali sonca le ni. V petek bo prvi krajec, morila se bo takrat zaobrnili, saj Medardovih kritičnih 40 dni gre tudi že h kraju. Zanimivo je, da ko je nad Ljubljano in okolišem toliko moče, pa tožijo po dolenskih krajih že o suši, zlasti v Suhi Krajini, ki se pač ne sme izneveriti svojemu imenu.

o Poročila sta se preteklo soboto v Veliki Polani Ignac Kranjec, absolvirani jurist in učiteljica Franja Škrbinc.

o Pri Sv. Anehu na Pohorju bo v nedeljo, 21. t. m., vsakoletno prošenje, ki se ga bodo naši planinci gotovo udeležili v čim večjem številu.

o Konferenca naših in italijanskih industrijcev na Bledu. V petek, 12. t. m., bo na Bledu pričela konferenca naših in italijanskih industrijcev. Razpravljali bodo izlasti o vprašanju cen italijanske preje.

o Regulacija Mure. Banska uprava je razpisala za 22. t. m. licitacijo za nadaljevanje regulacijskih del na Muri med Veržem in Sp. Moto. Stroški so preračunani na 446.278 din.

o Tiralica je razpisana od notranjega ministra za hotelskim slugo Antonom Ivančičem z Jesenic, trgovskim potnikom Ferdinandom Kravanjo z Jesenic in monterjem Alojzom Knezom z Jesenic. Razpisana je nagrada 100.000 din za tistega, ki jih bo prijavil oblastem, da jih bodo ujele.

o Pri Sv. Kungoti so pričeli z gradnjo novega vodovoda. Gradbeni dela nadzoruje banska uprava.

Kultura

Knjiga o trpljenju za idejo svobode

V Novem Sadu je nedavno izšla na 368 straneh v cirilic tiskana knjiga Jezdimira Dangića »Glad i tamnica«. Delo spada sicer v memoarsko literaturo, je pa vendar pisano spretno in s talentom, da vzbuja od strani do strani zanimanje čitatelja.

Jezdimir Dangić je eden izmed množice tistih bosanskih mladeničev, ki so kot revolucionarna jugoslovanska genera-

življenje in trpljenje v ječi po obsodbi. Z umetniško silo riše posamezne politične obsojence, ječarje, dogodke, čustva in razpoloženja. Iz teh orisov vstajajo pred nami nešteti mladi mučeniki, ki so umirali ali do smrti izmučeni usihali pod režimom nasilja, ki je zmotno mislil, da se mu bo s sadističnim uničevanjem mladih idealistov posrečilo uničiti tudi ideje jugoslovanske svobode.

Ta ideja je bila neuničljiva. Bila je močnejša kakor vse ječe in vsa sredstva nasilja. Namesto vsakega njenega bojevnika, ki ga je nasilje strlo, je stopilo sto ali tisoč novih oznanjevalcev njene vere, dokler niso nasilniki potonili v morju vstalega naroda in izginiti brez sledu. Zato bi bilo dandanes vse bolj kakor kdaj koli prej potrebno, da bi tudi naši mladoverneži segli po delih, kakor je Dangićeva knjiga »Glad i tamnica«. Predvsem bi jo pa priporočali naši mladini, ki ji je tista doba pred četrt stoletja že precej oddaljena in zato več ali manj neznana. Iz nje bi spoznali marsikaj, kar bi ji pokazalo veličino ideje, vere in žrtve tistih, ki so ustvarili idejne temelje naši skupni jugoslovanski domovini. Spoznali bi tudi, da je bila ta stavba postavljena na ogromnih žrtvah, na potokih solz in krvi in zlepljena s trpljenjem, ki je najmočnejša vez. »Glad i tamnica« je v današnjih dneh kakor blagovest silne vere, a prav te nam je sedaj najbolj treba! Vere in pripravljenosti na žrtev!

V knjigi srečujemo mnogo znana imena, znana iz tistih časov pred četrt stoletja, znana tudi iz teh 25 let in sedanjosti. Mnogi izmed sotrpinov Jezdimira Dangića so postali znane osebnosti v jugoslovanskem političnem in kulturnem življenju. Knjiga je grafično prikupna. Naslovno stran ji je narisal akad. kipar Streten Stojanović. Dobi se v srbskih knjigarnah ali v Novem Sadu, Štamparija Ljubomir Bogdanov.

Spolno življenje

V založbi Deziderija Mizerita v Zidnem mostu (naročila v Ljubljani, Dvořakova ulica 8) je izšla nedavno Marijana Bohoriča knjiga »Spolno življenje«, ki naj velja kot kratek oris zdravega in nezdravega spolnega življenja za zorečo mladino in za vse starejše ljudi. Na 94 straneh male osmerke je zbral avtor gradivo, ki je potrebno za temeljit in resen pouk ter ga obdelal na primeren in tudi dovolj razumljiv način. Gradivo je večinoma vzeto iz najboljših tujih strokovnih del o tem vprašanju in se ozira zlasti na novejšo, modernejšo izsledke, kar mu daje še večjo vrednost. Ker so problemi, ki jih obrav-

nava, važni za vsakega dozorelega človeka, moremo knjigo samo priporočati.

Knjiga Slovenske Matice. Slovenska Matica v Ljubljani je izdala te dni svoje letošnje redne knjige: Jožeta Pahorja roman »Matija Gorjan«, Miška Kranjca »Povest o dobrih ljudeh« in Miroslava Goršeta študijo o dr. Valentinu Zorniku. Vse tri knjige stanejo za člane broširane 50, vezane pa 86 din. V Mariboru se dobe pri poverjeništvu na Aleksandrovi cesti 3. Daljše poročilo bomo še objavili.

Darujte za Sokolski dom!

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

43 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Toda tudi vojaki so jeli kinkati in podremavati. Dogovorili so se, da bosta po dva stražila. V oddelek je vstopil podčastnik in rekel:

»No, golobčki, nikar ne dremajte, pa-vite!«

»Bodi brez skrbi! Ne bomo zaspali!«

»No, a o!«

Podčastnik je odšel v sosednji oddelek. Blizala se je polnoč. Do Smolenska je bilo še nekaj postaj. Pretvarjal sem se kot, da spim, dočim sem opazoval našo eskorto. Trije vojaki so pravkar zadremali. Četrti pri vratih pa je stegnil nogo počez, da bi nihče ne mogel iz oddelka. Tudi ta je podremaval; včasih je naglo odprl oči ter se razgledal po oddelku, nato pa je spet zadremal. Vsak hip je šel kdo na hodnik. Vojak je odprl oči, se zagledal v mimoidočega in odmaknil nogo, da je bilo mogoče odpreti vrata.

Naš oddelek je bil napol v temi. Vanj je padala edino svetloba s hodnika. Hipoma sem se sklonil in pogledal na hodnik. Bil je poln spečih potnikov. Spoznal sem, da bi bilo težko priti po tej poti iz vagona in tudi vojaki v sosednjem oddelku bi me lahko opazili.

»Naj mar odprem okno?« sem pomislil.

Toda ko sem to namero dobobra preudaril, sem ta načrt zavrgel. Pri odpiranju okna bi namreč lahko prebudil celo eskorto. Znova sem se ozrl na hodnik. Opazil sem sivo postavo; bil je vojak, ki se je polagoma prerival proti izhodu. Čedalje bliže je, zdaj je pri nas. Odpiram vrata ter odriam vojaka, ki nas straži.

»Kaj? Kaj?«

»Nič, sodrug... Odmaknite noge!«

Rdečearmejec odmakne noge, se presede na klopi, pljune, zatisne roke v rokave plašča in široko zeha. Potem se predkloni in opazuje oddelek. Delam se kot bi spal. Vojak se s hrbtom nasloni na steno ter potisne puško med kolena. Pas karabinke ima čez koleno. In spet je zatisnil oči. Pozabil pa je stegniti noge, da bi tako zagradil prehod... Morda je hotel počakati, da se vrne rdečearmejec, ki je prej odšel iz voza.

Ostro sem opazoval vojaka. Odločil sem se, da zbežim tudi v najtežjih okolišnih. Čez nekaj trenutkov sem opazil, kako je vojaku padla glava na prsa.

Vstal sem s sedeža. Stopim dva koraka proti hodniku. Polagoma pritiskam kljuko in odpiram vrata... Širje... širje... Vojaku gledam v obraz. Nenadoma speči odpira oči kot bi čutil na svojem obrazu moj pogled. Presenečeno

me je pogledal, jaz pa sem se naglo pogljal naprej.

»Kam pa ti? Kam? Stoj! Stoj!«

Ta hip sem zaloputnil vrata in skočil naprej. Odrinil sem vrata na pločnik. Naglo jih zapiram za seboj. Ta hip se že odpirajo vrata našega oddelka z velikanskim truščem in krikom:

»Sodrug! Beži! Za njim! Sodrug!...!«

Skočil sem k zadnjim vratom vagona. Silovito stiskam za kljuko in odriam... Vrata se ne ganejo. Bliskovito sem ugotovil, da se vrata odpirajo navznoter. Sunkovito sem jih potegnil proti sebi. Odprta so. Na pločniku se gnetejo obo-roženi ljudje. Tik za menoj kričijo:

»Stoj! Lump, stoj! Stoj!«

Pred mano je temna noč, posejana z zlatimi zvezdami.

Odrinil sem se in se pogljal z vagona v gosto zagonetno temo...

Padam skozi zračni vrtnec. Sučem se in padam v globino. Srce mi dreveni v prsih. Za hip mi je planil v oči pramen isker. Nato je vse utonilo v temo in neprodarno tišino...

4

Prvi hip nisem mogel razumeti, kaj se je z menoj zgodilo. Čutil sem le, da se dušim. V usta mi sili lepljiva in gosta tekočina. Obupno sem se otepal na levo in desno, navzgor... Slednjič sem pokleknil. Oddahnil sem si... Globoko sem zajel svežega zraka...

Dolgo sem tako klečal. Do vratu sem tičal v blatu. Polagoma sem izvlekel roke ter si z dlanimi otrli blato z oči. Pred seboj sem vzdolž nasipa zagledal v temi

vrsto migotajočih luči. Bil je vlak, ki se je po mojem skoku takoj ustavil. Po nasipu so se pa bližale manjše luči. Torej me iščejo.

Znova sem se jel vlačiti iz blata. Slednjič sem se trdno postavil na noge. Stopil sem dva koraka in dosegel breg prekopa. Izvlekel sem se iz blata ter se naglo oddaljeval od prikopa, kamor sem se zvalil z nasipa, ko sem se pogljal z vagona. To me je menda rešilo, saj bi se sicer zadušil v blatu.

Sedel sem na nekakšno vzpetino — sam sredi polja — ter sem vrtal v temo proti nasipu. Luči so še precej časa blodile po nasipu, nato pa so se jele vračati. Slišal sem kletve in srdite krike, besed pa nisem razumel.

V temo je siknil oster žvižg iz lokomotive. Luči na progi so se jele enakomerno oddaljevati. Polagoma je svetla proga izginita v temi.

Vstal sem. Bil sem še nekoliko omotičen. Noge so se mi tresle. Nato sem zavil proti železniškemu nasipu. Pot mi je zastavil dva metra širok prekop, poln blata. Prebrodil sem ga ter dosegel nasip. Nekaj časa sem preudarjal, ali naj grem po nasipu ali vzdolž njega...

»Gori bi utegnil koga srečati! Bolje bo spodaj!« sem pomislil.

Ozrl sem se na nebo. V severni smeri sem jasno videl Veliki voz. Polagoma sem krenil naprej. Včasih sem se ustavil in poslušal. Čuvajnice sem obšel. Po dveh urad hoje sem v daljavi opazil luči s postaje. Ob postaji je bilo precej stavb.

Sport

Reprezentativna teniška borba Slovenija-Srbija

Slovenski teniški igralci bodo 13. in 14. t.m. imeli v Beogradu veliko preizkušnjo. Kot reprezentanca Slovenije se bodo borili z reprezentanco Srbije, ki predstavlja močnega zastopnika belega sporta. To bo res dostojna in reprezentativna borba slovenskih teniških igralcev. Znano je, da se je teniški sport v naši državi reorganiziral. Tako imamo sedaj Slovensko, Hrvatsko in Srbsko teniško zvezo. Vse tri se bodo z enako žilavostjo borile za naslov državnega prvaka in bodo tudi sicer nu-

dile prvovrsten teniški sport. Kakor iz- vemo, se bodo v Beogradu odigrale štiri igre gospodov posamič in dve igri gospo- dov v dvojce. Poleg tega bo tudi damska konkurenca z nastopom dveh odličnih predstavnic tenisa. Igrali bosta štiri igre posamič in eno v dvojce. Slovenska sport- na javnost pozdravlja iniciativo sloven- skih teniških igralcev, ki so takoj po ustanovitvi svoje teniške zveze sprejeli borbo z močnimi sportnimi nasprotniki srbskega tenisa.

Odločilna tekma Gradjanski-Rapid

Danes se bosta tretjič srečala Gradjan- ski in Rapid iz Bukarešte na nevtralnem terenu v Subotici. V dveh tekmah ni mo- glo nobeno moštvo zabiti niti enega gola, da bi se rešilo vprašanje, kateri izmed nji- ju bo prišel v finale SE-cupa. Edini fina- list Ferencvaros iz Budimpešte čaka na svojega nasprotnika, ki se bo izluščil z današnjo tekmo. Redko se zgodi, da v tako važnih tekmah ne pade odločitev. To pomeni, da so bile formacije napada

obeh moštev nekam slabe, dočim je bila obramba na vrhuncu. Da Gradjanski v obeh tekmah ni uspel, je krivda v glav- nem v blesuri Wölfla in slaba forma An- tolkovića. Lešnika so stalno krili in Ci- mermenič sam ni mogel priti do izraza. Istotako je bil poškodovan Matekalo in ni čudno, če v napadu G. ni bilo potreb- ne kontinuitete in odločnosti za streljanje. Današnjo tekmo bo sodil dunajski sodnik Beranek.

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, predelci, dopisovalci in ženičevanjski oglasi din 1.— po besedi. Naj- manjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede so računalo dvojnó. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409.— Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanaka za 3 din.

KAM, KJE?

ZA BREZMESNE DNEVE vedno sveže pečene in cvr- tne piščance, ribe in janjetino. Pristna vina pri »Teti Rezi«, gostilna »Trst«. 5204-1

SLUŽBO DOBI

KROJAŠKEGA POMOČNIKA za velike kose rabi takoj modno krojaštvo. Aleksan- drova 24, Maribor. 5213-2

KROJAŠKI POMOČNIK za male komade se sprejme. Modno krojaštvo Babič & Lešnik, Vetrinjska 7. 5211-2

ODVETNIŠKA PISARNA išče pisarniško izurjeno do- bro stenotipistino. Ponudbe z navedbo dosedanje službe in plače ter s sliko pod šifro »Samostojna« na ogl. odd. lista. 5203-2

SLUŽBO IŠČE

ZANESLJIVO DEKLE pošteno, išče službe k manj- ši družini. Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernika« pod »16letna«. 5178-3

SLUŽKINJA

zmožna voditi samostojno gospodinjstvo, želi službe k dobri družini. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5186-3

PREHRANA

Ob brezmesnih dneh dobro **DIJETIČNO HRANO** Ciril-Meodova 14-II. desno. 5202-7

SOBO ODDA

SONČNATA SOBA se odda gospodini z lastno opremo. Vprašati Metelkova ul. 48-I. 5196-8

SOBO IŠČE

Iščem veliko **PAZNO SOBO** s posebnim vhodom za takoj. Ponudbe na ogl. odd. lista pod šifro »Sončna soba«. 5184-9

Oglašujte!

STANOVANJE ODDA

TRISOBNO STANOVANJE lepo sončno, v novi hiši, se takoj odda. Vprašati Gospojna ulica 13. 1599-5

ENOSOBNO STANOVANJE v sredini mesta se takoj od- da. Polzve se v trgovini. Aleksandrova c. 26. 5198-5

DVE STANOVANJI

oddam s 1. avgustom. Ogle- dati pri Puž Andrej, Jadran- ska ul., na Pobrežju, nova hiša. 5214-5

TRISOBNO STANOVANJE sončno, v centru mesta, se odda za 1. avgust 1940, Vpra- šati: Združenje trgovcev, Vetrinjska 11-I. 5193-5

TRISOBNO STANOVANJE lepo sončno, s kopalnico ta- koj oddam. Aljaževa ulica 4. 5208-5

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Kdor hoče imeti odgovor na male oglase naj pošlje din 3.— v znamkah na oglasni oddelek »Večernika«.

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA« Hišni posestniki in najemni- ki, pregledajte Vaše peči in šte- dilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in po- ceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

IŠČEM GOSTILNO na račun. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5182-13

ODLIČNA DRVA za pohištvo na prodaj. Kneza Koclija 34. 5163-13

V centru Celja se odda **SPECIALNA TRGOVINA** z večjim prometom, nizko najemnino, brez odkupnine. Pogoj je prevzem inventarja. Ponudben a podružnica »Ve- černika« v Celju pod »Prvi dobi«. 5210-13

STROJI

DOBER ŠIVALNI STROJ prodam. Radvanjska ul. 24. Studenci. 5197-14

Zlato in srebro,

orijante, zastavljane listke išče nužno za nakup

M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosp. oska ulica 15

Prodaj za gotovino ali na obroke

MLATILNICO

malu rabljeno. Ima 60meter- ski trimlin in slamo stepalko z rešetki na vetrnjak. Potre- buje motor od 5—6 ks. Tudi iščem kompanjona, ki bi mi posodil motor ali ga prodal. Pisati na Bogdan Franjo, Ci- gajščak 131, pošta Štrigova, Medjimurje. 5206-14

POHIŠTVO-OPREMA

RADIO

Biedermeier-garnitura, plete- na garnitura, psiha in drugo poceni napredaj. Istotam se kupuje pohištvo, obleke, čev- lji in vsi predmeti. Masary- kova 24, vogal Tržaške, Sta- rinarna. 5215-17

Prodaj se prav poceni sobna in kuhinjska

KREDENCA-

Smetanova 74. 5201-17

MODERNA SPALNICA

vezana (šperana), kavkaški oreh, barvana, po reklamni ceni na prodaj. Mizarstvo Zišť Konrad, Koroška c. 43. 5207-17

Ležja, rabljena

KREDENCA

za sobo, miza, 6 stolov, po- stelja z vložkom in nočna omarica na prodaj. Mizarstvo Slovenska ul. 28. 5188-17

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI

stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo naiceneje pri Š Ketiš-u. Stolna 1. 11406-18

Za potovanje

kovčke, kopalne torbi- ce, nahrbtnike itd. pri- poroča

Ivan Kravos

Maribor, Aleksandrova cesta 13. 5164-18

POUK

Dajem temeljit

POUK NA CITRE.

Tudi na dom izven mesta. Prodaj raznovrstne citre. Maribor, Raičeva 13-I, Bučar 5200-21

PRIDEKI

RIBIZEL

kupuje tvrdka Bauman Josip, veležganjarna, Št. II pri Ma- riboru po najvišji dnevni ce- ni. Interesenti dobe potrebne informacije tudi v gostilni Wilson. Maribor. Aleksan- drova c. 53. 5177-23

Kupuje.no

SMREKOVO SKORJO

po najvišji ceni. Ponudbe na ogl. odd. lista pod »Tovarna« 5188-23

RAZNO

VERANDA

se prodaj. Vprašati v Kose- skega ul. 28. 5195-28

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30 Ljubljana, Prešernova ul. 44

Dne 12. julija 1940, ob 10. uri

se bo prodajalo na javni sodni dražbi

pri sodišču v Rogatcu, soba št. 1, posestvo v

Dobovcu pri Rog. Slatini in Rog. Slatini

Na dražbo pride posestvo v celoti ali pa po skupinah.

Podrobne informacije se dobijo pri Ljudski posojilnici r. z. z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6.

Dražbeni oklic

Dne 24. julija 1940, ob 10. uri bo na licu mesta v Šetarjevi na predlog dedičev prostovoljna javna dražba v zapuščino umrlega Solak Konrada, posestnika v Šetarjevi št. 1, spadajočih nepremičnin in sicer:

I. skupina — domačija — vl. št. 36, 37 in 154 k. o. Šetarjeva in 146 k. o. Sp. Voličina s pašno pravico v Šetarjevi. Cenilna vrednost in izklicna cena din 45.000.—.

II. skupina — Jazbina — vinograd vl. št. 147 k. o. Sp. Voličina. Cenilna vrednost din 40.000.—, izklicna cena din 30.000.—.

III. skupina — Gaterc — vl. št. 163 k. o. Sp. Voličina. Cenilna vrednost din 16.000.—, izklicna cena din 12.000.—.

IV. skupina vl. št. 206 k. o. Zamarkova. Cenilna vrednost din 8000.—, izklicna cena din 6000.—.

V. skupina vl. št. 250 k. o. Zikarce — gozd. Cenilna vrednost din 7000.—, izklicna cena din 5000.—.

Varščina znaša eno desetino cenilne vrednosti. Dražbeni pogoji so na vpogled v notarski pisarni pri Sv. Le- nartu v Slov. gor.

Posestvo leži ob cesti Sv. Lenart — Sv. Rupert — Ptuj. V hiši je bila pred leti gostilna.

Sv. Lenart v Slov. gor., dne 8. julija 1940.

Ivan Hanžič l. e.

javni notar kot sodni komisar.